

Tibetan Buddhist Resource Center

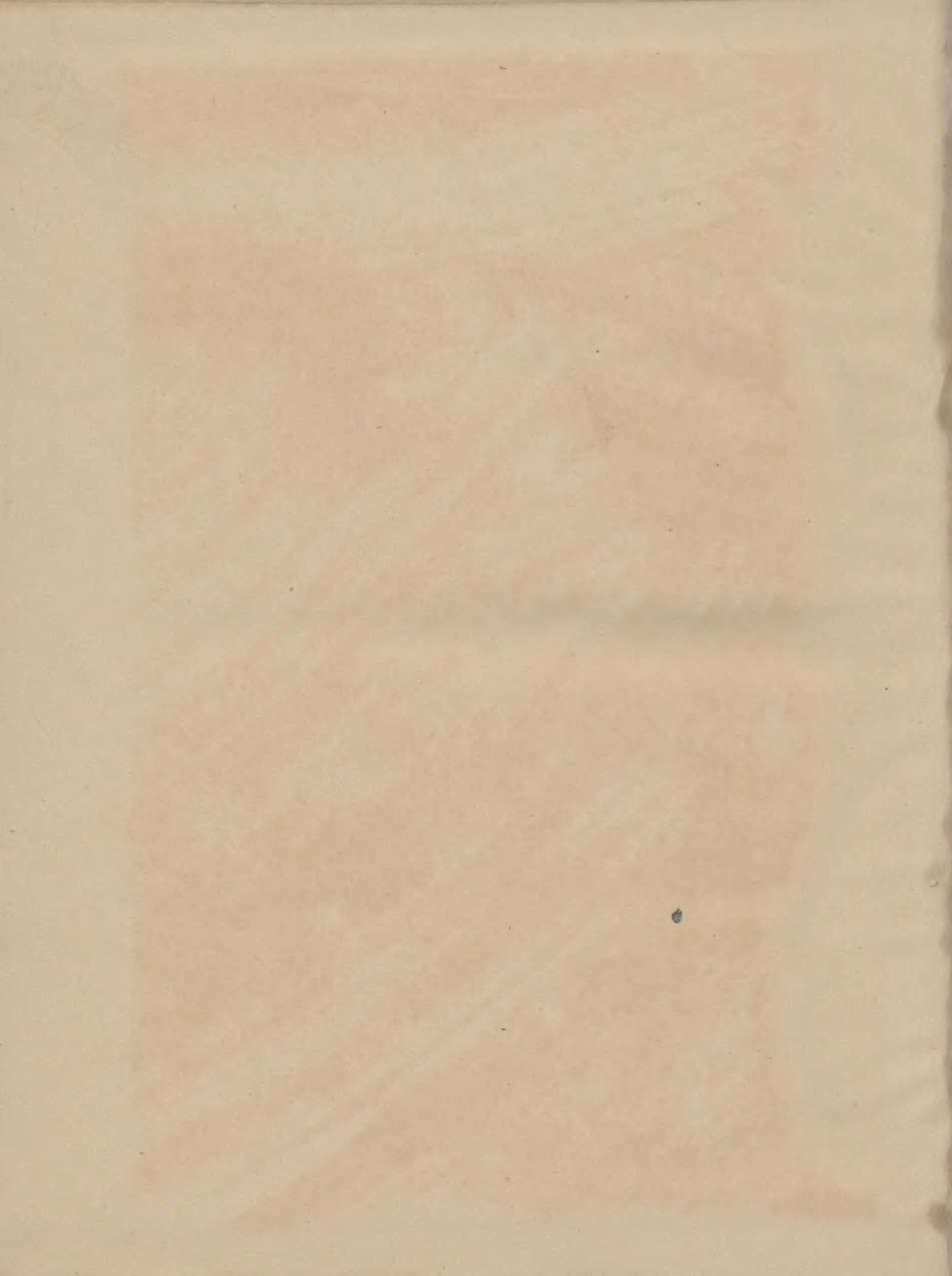
Text Scan Input Form - Title Page

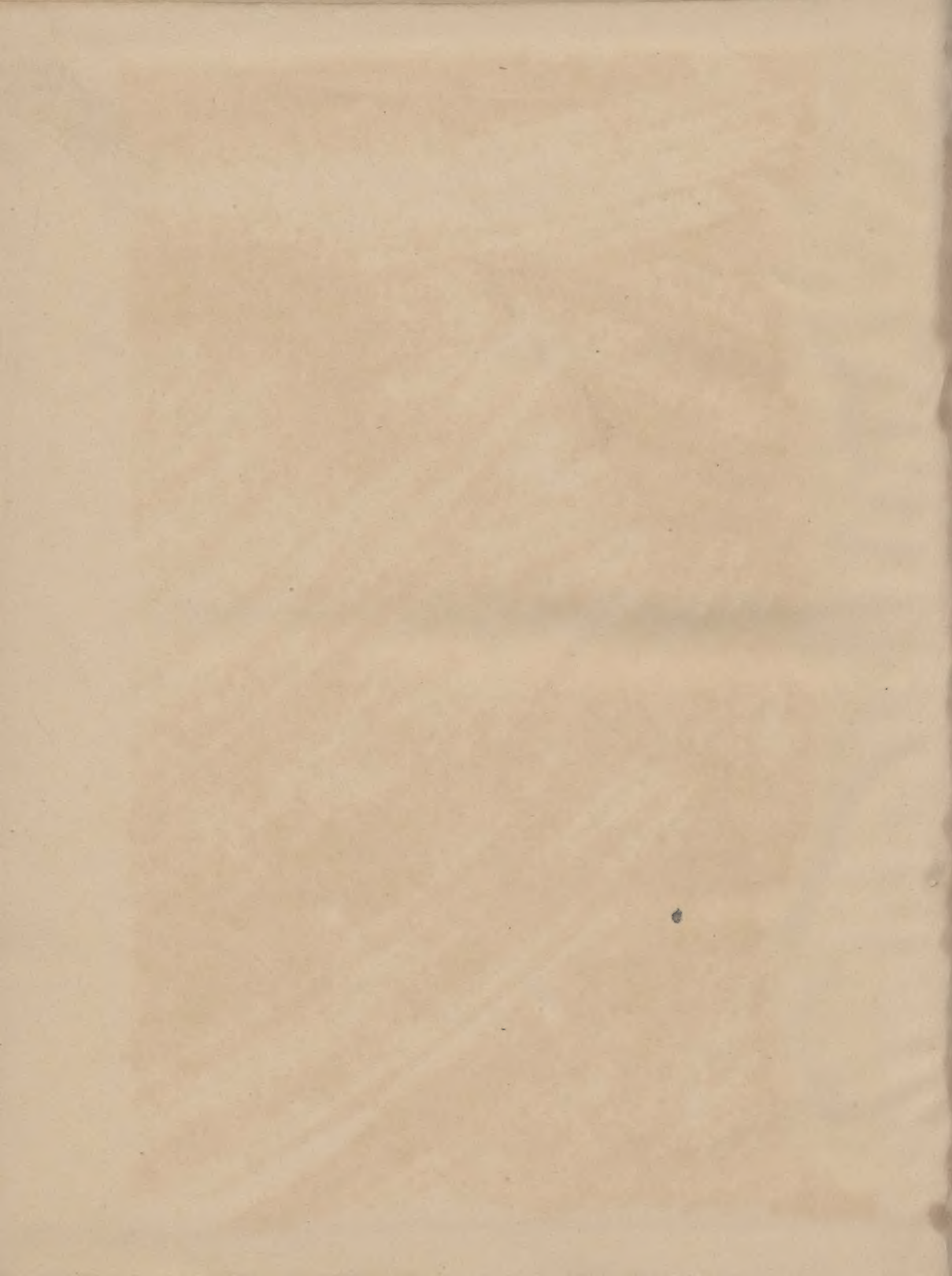
Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23893
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	31
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 31

COURT
TO
CREATE

court न I I अङ्गनम् (√ अङ्ग-व.व.)

— प्राङ्गनम् Ratnāv, Kathās, Pury

etc, also प्राङ्गनम्.

I II अङ्गिरम् R, etc — शाब्द: Inscr

Kāv.

connected with a court अङ्गिरीय

mfu (गङ्गा उत्करादि व.व.)

a court at the entrance of a

house निक्कवणम W a court in

a house प्रकोष्ठः (प्रकोष्ठम L)

Meicch a court in front of

a house उपशासन Kauś 'the

court of a Śiva temple श्वाडः-

गणम Heat.

a court-yard । I प्राङ्गणम

Ratnâv, Kathās, Pur, etc also

प्रासादः नमः.

I II उत्थानम् 4 — गृहकक्ष्या Bear

— प्रदक्षिणापट्टिका L.

the courtyard in the palace of a

reigning prince महाराजाऽऽनाम

(महाराजाऽऽनाम) R the courtyard

of a palace. प्रासादाऽऽनाम, प्रासा-

दाऽऽना Rājat, Pāncat — राजा-

स.प.म. Kathās dwelling in a

king's court. राजवसति f. MBh

fit for a court सभ्य mfn

AV, etc having no court

निष्परिच्छद mfn Kull house and

court. नेशनाम Dā's the middle

courtyard. मध्यमकक्षा MBh an.

awning spread over a court.

अपाशयः R 5. 11. 19 a quadrangle -

gular courtyard (used for guests)

चतुरिका Pancad 4. 7. 6, 5. 45,

चतुष्क a raised and covered

piece of ground in the middle

of a court-yard वितर्दि f

वितर्दिका R, Rājat, वितर्दि,

वितर्धि, वितर्दिका L together with

6

the court-circle. सभास्थ म्फु.

Jatakam.

2 II वाक् टम L.

being at a court सभास्थ म्फु

being at the court of सभ्य

(gen) म्फु Vās, Introod

belonging to a court सभ्य

म्फु AV, etc a country court

पूरा: (if f 311) 9W 296 n

court manners सभा-चार: MW

court of a king. सभा AV the

court of a prince. सदोगृहम् Ragh

the court of Brahmā ब्रह्मसभा

Ragh, Pañcar — ब्रह्मसदनम्

मभ, ब्रह्मसदनम् BHP the court

of Indra नाटकी L.

8

court of justice ^I धर्माधिकरणम्

Pañc — आधिकरणम्.

I II धर्मशास्त्रा W, धर्मसभा L —

धर्माधिष्ठानम् Pañc — राजसंसद

† Kathās, राजसभा Kāv,

Kathās — संसद † RV, etc

सभा AV.

the court of king Pushpamitra

मुद्रांमित्रसभा Pām 1.1.68, Vārtā 7,

Pat court of law अक्षपट (अम)

the court of Magadha मगध-
-

जिरम Bear a kings court

अधिष्ठान Divyāu one who is

present at a court of justice

सभागत mfn. Yājñ, Sch relating

to Vāma's court of justice

यमसभिय mfn Pan.

a royal court । I नृपवेश्मन न

Var Yogay — नृपाङ्गणम् — नृपाङ्गणम्

Bharts, Kpr.

I II इनसभम् — इक्ष्वरसभम्.

to Brahman's court आग्रहसभम्

Ragh 18. 27 any act or subject

relating to the formation of

712
11
legal courts (arranged under

thirty heads) व्यवहारमालुका MW.

courtier I I सभारथः MW — राज-

सभारथ mfu MW — शिक्षः W.

I II पुष्पवटुकः cat (v.l. पुष्पनारक)

— प्रधानम L — महारः, महारकः

Kathās — महारकः Kathās.

courteous adj I अनुनामिनः — सांजुनय
आवाहन

court vb । I संसेव, संसेवते Kāv,

Pāncat.

to court secretly. उपवद, उपवदते

.Pan. 1.3.47, Kop, Bhatt.

courting n । I उपसेवा MBh, Mn.

courting another's wife परदार-

गमनम्, परदारोपनिगमनम्, परदारा-

भिमर्शः, परदारोपसेवनम्, परदारोप-

1, 2, 1
7

~~3.136 उपसेवनम् Mn-प.134:~~

सेवा W courting another's ~~wives~~

wives परदारगमनम्, परदाराभि-

गमनम्, 2 परदाराभिमर्शः, परदारोप-

सेवनम्, परदारोपसेवा W.

courting (e.g. the wife of

another) ^{IT} उपसेवनम् म्भु ifc.

युजि 3.136 — उपसेवनम् Mn

4. 134.

counting glen my (3.41) n.

12
#7

courteous adj | I अनुनयिन — सानुनय

f (आ) R, Das — सभ्य AV, etc.

| II प्रशयिन Kām — प्रशित MBh,

Kām, etc.

courteous treatment of a

friend. अग्रच्छेदनम् L courteous

treatment of a friend or a guest

at meeting and parting.

आनन्दनम् L courteous treatment

of a guest अग्र-होणम L a

courteous word उपचारपदम्

Rum 4. 9.

very courteous सुदक्षिण मित्र

— सम्मेलनम्.

courteousness I II उपचारकः Hcat.

act of courteousness उपचार-

करणम्, उपचारकर्मणम् २, उपचार-

क्रिया Mn 8. 357.

courtly adj । I नागरिक śak.

a courtly manner नागरिकवृत्ति

f śak, $V \frac{1}{2}$ a courtly style

नागरिकवृत्ति f śak $V \frac{1}{2}$.

courtesy । I अनुनयः.

। II अनुनीति f — अनुवृत्ति f śak.

— अप्रच्छन्नम् L — आनन्दनम् L

1014 45
आमन्त्रणम् — पशुपासनम् Prataṭap —

सभाजनम् R, Kālid, Śis.

as courtesy requires सशोप-

चारम् Jātak having courtesy

साङ्गुनम् mf (आ) ṇ R, Dās

treat with courtesy राज्ञे cl ।

रत्नजालि Dhātup 7. 54.

courteously शोपचारकम् MW.

आचारम्

courtezan n 1I लेइया Mn, MBh, etc (in

comp also देख्य) — गणिका Mn 4, Yājñ

1. 161, MBh 13, Mṛicch, etc — वारा MBh 6.

5766, वारवन्धका Daś, वारनारी (if c),

वारनारिका Kathās.

II अज्जुका (in the drama) — अलीका L

— अचछरा Mn 3. 131 — काञ्जिनी L —

कणेर L — कावेरी L — कामरेखा, कामलेखा L

— किन्चिपी L — कौमारबन्धकी Mālatim —

क्रीडानरि Hariv 8309 — लक्ष्मणिका

Mahāvīy — नगरमण्डना Vāsav — नद्ये L —

नारिका — पण्ययेषित् † Mh, पण्यरत्री Var,

Kāu, Rājat, पण्यविलासिनी Kathas, पण्याङ्गना

Bhast, Kathas — पुंश्चली AV, etc —

पुरनारी Dhūrtan, पुरवधू † Sin has —

बन्धकी MBh, Kāu, etc — बहुभार्या Das —

बेटी Kāu — भद्रवती Tṛ — भुजिष्या L

— माञ्जिका L — मसुरा L — रम्भा Kāu

(व for वक्ष्या) — वेलाविलासिनी Nalac —

शालभाञ्जिका L — सुभद्रिका f VS — स्थगिका

Sukās.

the behaviour of a courtesan देशः

Kathās courtesan of heaven

स्वर्वेश्या Rājat a courtesan of

Svarga मदनीत्यवा L a dissolute

companion of a courtesan who

knows one art (kala) वातसुतः L

immortal courtesan निर्जरपथयोषित्

† Vear a royal courtesan

वारमुख्या MBh, R, etc an assemblage

of courtesans गाणिभ्यम् Pan

4.2.49, Pat associating with

5
courtezans वैशिक mf(इ)n L the

courtezans of Indra is Apazaras

नाकाधिपनायिका: f pl Naish versed

in the arts of courtezans वैशिक

mf(इ)n L

1
cousin m II पितृवापुत्रः Mālav.

1 II भानृयः AV, Rajat.

a first cousin or father's

sister's son ज्ञातमन्यु m L

a hostile coupling भानृयः

(mostly with अग्रिय द्विषत

et) AV, VS, B₂, R, B₁ P

the son of a cousin

कुलधिका: gal .

co-uterine adj III सौंदर f (ई) Mn,

MBh, etc - सहोदर f (आ and ई) Mn, MBh,

etc.

1, 2
Covenant n II समयधर्मः Pañcat,

Yājñ, Sch — समयः (ibc b आ)

TS, etc — संविद् b TUp, Mm,

MBh, etc .

III मर्यादा MBh, Kāv, etc —

संयत f ŚBr .

^b
a covenant ~~binding~~

for the whole life कालिनः

2
10/2/24
Kām (=Hit) a covenant of
friendship सति संगति !

Śāringī a covenant of

friendship मित्रधितम् RV,

मित्रधिति 6 RV, मित्रधेयम् VS,

ŚBh .

cover ५५. I I छद् caus (or cl 10)

छादयति (once छादयति) Ait Br 1.30,

छादयति [५५ V छद्] Dhātup 32.41. ep.

also A.) RV 6.75.18, AV 9.3.14, TS 2.5, ŚBr,

etc — स्थग् ५५ । स्थगति Dhātup 19.28,

caus स्थगयति Kāv, Var Br 5, etc — वेष्

caus वेष्टयति, वेष्टयते T Br, Mn, MBh, etc

वृ ५५ 5.9.1 वृणोति, वृणुते, वृणाति

वृणीते, वरति, वस्ते, RV, etc — आच्छद,

आच्छादयति MBh, R, etc — प्रच्छद

प्रच्छादयति, प्रच्छादयते ऽBr, ङ्रऽBr S, MBh,

etc — आवृ, आवृणोति — आवेष्ट caus

आवेष्टयति ऽBr, S, ङ्र — आस्तृ, आस्तृणोति,

आस्तृणुते, आस्तरति, आस्तरते R, var Br,

Kāty Br, etc.

1. IT — अनुवस् RV 6.75.18, AV, etc — अनुवृ

KaushBr, etc — अनुवेष्ट caus अनुवेष्टयति

— अपिधा chiefly Ved — अपिव्ये AV 1.27.1

— अभिकृ, अभिकिरति — अभिधा A

(rarely P) RV 8, 67.5 etc — अभिवस्

caus RV, TS, etc — अभिवितन् P A ŚBr,

ŚankhŚr — अभिसंवृ MBh 5.7239 —

अभिरतृ T Br, Śuśr — अभ्यवकृ R, Lalit

— अभ्यूर्ण, अभ्यूर्णीति RV 8.79.2 & 10.18

11. AV — अवगृह् , अवगृहति [AV 20.133.4,

ŚBr] अवगृहते [Kātyśr, etc] VarBrS,

Pañcat — अवच्छद् , अवच्छादयति Kāṭh,

Kāthās — अवतन् , अवतनोति VarBrS —

आपृ caus आपूरयति — आवृ caus आवारयति

— उपगृह् , उपगृहति ŚBr, Kātyśr — उपचि,

उपचिनोति — उपधूपय Nom उपधूपयति

Kaus — उपरुध् , उपरुणद्धि, उपरुण्धे,

← उपरुन्धति, उपरुन्धते (also उपरोधाति

R 7.74.7) Ragh 7.36, R — उपलिप्,

उपलिम्पति Śuśr 1.262, 7, Vāgblh — ऊर्ण

५ २ ऊर्णोति, ऊर्णोति (Pāṇ 7.3.90) ऊर्णते

AV 7.1.2.10.2.18.18.4.59, Bhatt —

गृह् ५ गृहति, गृहते RV, etc — चि ५

चिनोति, चिनुते MBh — तिरस्कृ,

तिरस्करोति (also तिरः करोति Pāṇ 1.4.72

8.3.42 ŚBh, etc —

कुत्थय Nam I.Śis 5.11 — निगुह्, निगूहति,

निगूहते MBh, R, etc — निगुह् caus

निगूहयति (Pāṇ 6.4.89) Pañc 5. ⁸⁴/₈₅

— निवेष्ट caus निवेष्टयति, निवेष्टयते

AV, TS, Kāth, Br — न्युष्, न्युषति,

RV, ŚBr — परिच्छद् caus परिच्छादयति

MBh, Pañc — परिवृ, परिवरति, परिवरते

RV, etc, etc — परिवृ caus परिवारयति,

परिवाहयते (Pāṇ. 3.1.87, Vārtt 16, Pat)

AV, etc — परिवेष्ट् caus परिवेष्टयति

ऽBr, etc — पर्याणह्, पर्याणह्यति ऽBr—

प्रतन्, प्रतनोति, प्रतनुते AV, etc —

प्रतिच्छद्, प्रतिच्छादयति Kaus, MBh, etc

— प्रतिरुध्, प्रतिरुणद्धि, प्रतिरुन्धे, प्रतिरुन्धति,

प्रतिरुन्धते MBh, Hariv — प्रत्युपधा,

प्रत्युपदधाति ऽBr — प्रवेष्ट् caus

प्रवेष्टयति TS — प्रावृ, प्रावृणोति,

प्रावृणुते AV, Dānt, Āpast — प्रोर्णु, प्रोर्णोति

प्रोर्णोति, प्रोर्णुते AV, TS, Kāty Śr, Bhatt

— रुध् ८ १ (Dhātup 29.1) रुणद्धि, रुन्धे

(रुन्धति, रुन्धते, Br, etc, रोधति MBh)

MBh, Kāv, etc — लिप् caus लिपयति R

— विकृ, विकिरति Mn, MBh, etc —

वितन्, वितनोति, वितनुते TAp, MBh, etc —

विष् , विवृणोति , विवृणुते MBh, Hariv —

वृ caus Pass वार्यति , वार्यते RV, etc —

वृक्ष cl । वृक्षते Dhātup 16.3 — व्याप्

व्याप्नोति (rarely व्याप्नुते) AV, etc —

व्ये cl । व्ययति , व्ययते RV, TS, TBh —

संस्वृ caus संस्वयति Subj — संस्वेष्ट caus

संस्वेष्टयति MBh, R, etc. — संस्तृ (न संस्तृ)

संस्तृणोति , संस्तृणुते , संस्तृणाति , संस्तृणीते

(ep. also संस्तरति) KaushUp, MBh, Śaṅg -

संतन, संतनोति RV, etc — संदिह, संदिग्धि

Kauś, MBh, etc — समभिप्लु, समभिप्लवते

MBh, R — स्कु ५. १ स्कुनोति, स्कुनुते,

स्कुनाति, स्कुनीते Bhatt — स्तृ ५. १

स्तृणोति, स्तृणुते, स्तृणाति, स्तृणीते (Ved and

ep. also स्तरति, स्तरते) KātyŚr, MBh, etc

— स्तृ caus स्तारयति Bhatt — स्थग

caus स्थगयति Mālatīm, Bādar —

टङ्क् ल 10 टङ्कयति, Kātyū Śr m. 10.

। III कट् ल 1 कटति — कुण्ठ ल 10

कुण्ठयति Dhātup 32.46 — कुम्ब ल 6

and 10 कुम्बति, कुम्बयति Pāṇ 3.3.105,

Dhātup — कूल् ल 1 कूलति Dhātup 15.18

— क्षद् (a Sautra root) — खट् ल 10

खट्ठयति Dhātup 32.88 — गड् ल 10

गडयति Dhātup 35.84 — गुण् ८।०

गुणयति Dhātup 32.46 (V.L) — गुण्

८।० गुणयति Dhātup 32.46 — गुण् ८

म गुहयति Dhātup 25.13 — चट् ८।चरति

Dhātup 9.6 — चीच् ८।चीवति, चीवते

Dhātup 21.15 — छट् ८।छदति Dhātup

32.41 — जल् ८।० जाळयति (Dhātup

32.40) — झब् ८।झषति (also ञ)

Dhātup 21.26 — त्वक्ष् ल । त्वक्षति

Dhātup — त्वच् ल 6 त्वयाति Dhātup —

भुङ् ल 6 भुञ्जति Dhātup — दृ ल । दृशति

(Dhātup 22.36 — दृवस् ०२ दृवस् ल ।

P A (only दृवस्) — भुङ् ल 6 भुञ्जति

Dhātup 28.101 — श्री ल 9 and 4

श्रीणाति, विणाति, वीयते Dhātup 31.33-26.31

— भुङ् ल 6 भुञ्जति ~~Dhātup~~ Dhātup 28.99

- झुञ् ञ 6 झुञ्ति Dhātup 28.99.102 -

रीव व । रीवति, रीवते Dhātup 21.15 (व)

रूष् जीव् व (q.v.) — रूप् व । रूपति —

लुञ् ञ 6 लुञ्ति Dhātup 28.87, ^वञ् —

वञ् व । वञ्ते Dhātup 8.18 -- वल् व ।

(Dhātup 14.20) वल्ले (oftener वलति) L

वल्ल व । वल्लते Dhātup 15.40 -- विल्

-(c. o n t i n u e)

८ 6 विवर्तते Dhātup 28.66 — शल्

८ 1 शक्ते Dhātup 14.19 — सग् ८ 1

सगति Dhātup 19.27 — स्थुङ् ८ 6 स्थुङति

Dhātup 28.94 — स्फिद् ८ 10 स्फेव्यति

— स्फुङ् ८ 6 स्फुङति Dhātup 28.97 —

हुल् ८ 1 होवते Dhātup 20.14 — हग्

८ 1 हगति Dhātup 19.25 — हग् ८ 1

हगते Dhātup 19.26.

to cover all over समावृ, समावृणोति

समावृणुते MBh, R, etc — सम्प्रीणु, ,

सम्प्रीणीति, सम्प्रीणीति, सम्प्रीणुते RV,

ṢBr to cover (a country) with

an army अभिधा म् (rarely P)

MBh 2, 1090 .

to cover completely ^{II} परिपूरयति caus

परिपूरयति MBh, Kāv, etc —

पृ caus पूरयति (Dhātup 33.12.6) पूरयते

MBh, Kāv, etc — प्रोर्णु Intens प्रोर्णीनूयते

Bhatt — समपिधा ऽBr — सम्प्रोर्णु ,

~~सम्प्रोर्णीति, सम्प्रोर्णीति, सम्प्रोर्णुते~~ RV, ऽBr

to cover completely over समवच्छद

caus समवच्छादयति MBh, Hariv

to cover completely with समाच्छद

caus समाच्छादयति MBh to cover

entirely समवकृ , समवकिरति MBh ,

R, Bhp to cover in return (with

arrows etc) प्रतिष्कु only impt

प्रत्यस्कृनोत् Bhatt to cover (lit

and fig) परिस्तृ , परिस्तृणोति , परिस्तृणुते

परिस्तृणाति , परिस्तृणीते Kir , sis.

to cover one's self । I छद् caus

(or cl 10) छदयति (once छदयति MBh

1.30, छन्दयासि [१२ वृन्द] Dhātup

32. म१ ep. also Ā) chUp 1. म. 2.

to cover one's self II अभ्युर्णुते, १

अभ्युर्णुते AV 1 म. 1. 27, RV 5. म. 1. 19 —

आच्ये P Ā — उपचि Pass उपचियते

MBh, Suśr — ऊर्णु Ā BHP — पर्युर्णुते,

पर्युर्णुते Maitrs to cover one's

self with प्रच्य Ā (with instr)

— अभिञ्जुन् caus Ā (instr) Kaus

to cover over छद् caus (ord 10)

छादयति (once छादयति Ait Br 1.30,

छन्दयति [५२ √ छन्द] Dhātup 32.41

ep. also Ā) RV 6.75.18, AV 9.3.14,

TS 2, 5, ŚBr, etc.

to cover over । I संचद् caus

संचादयति ऽBr, MBh, etc — समास्तृ

समास्तृणीति, समास्तृणुते, समास्तृणाति,

समास्तृणीते MBh, R, Jāta Kam.

।II अभिच्छद्, अभिच्छादयति ŚB₂,

Kauś — उभ् ल 6 उभति, उभति

Dhātup 28.32, Vartt on Pāṇ. 7.1.59,

Bhatt etc — अवच्छद्, अवच्छादयति

Kāty Śr, etc — परिदिह् (only Sūj)

RV — विनिगुह्, विनिगूहति MBh, R

— समुञ्ज , समुञ्जति ऽBr —

सम्परिश्रि, सम्परिश्रयति, सम्परिश्रयते

At Br .

to cover up । I संवृ , संवृणोति,

संवृणुते MBh, Kāv, etc .

। II पर्याणिह , पर्याणिह्यति ऽBr —

विवृ , विवृणोति, विवृणुते MBh, Hariv—

संव्ये , संव्ययति, संव्ययते RV, Bhatt

— समुभ् , समुभ्नाति , समुनाहि - RV

— सम्पुरीकृ , सम्पुरीकरोति H cat, AgP.

to cover with ।I अवगुण्ठ ,

अवगुण्ठयति ऽवगुण्ठयति, etc —

उपस्तृ , उपस्तृणाति , उपस्तृणीते RV ~~1.162~~

1.162.16.8.73.3, ऽवगु 13, ऽवगुण्ठ

— अवस्तृ , अवस्तृणाति (instr) MBh

7.1568.

I II अभिवप् (instr) RV 2.15.9 & 7.56.3

— अभिवेष्ट् caus (instr) Kathās, etc

— अभ्युपधा, अभ्युपदधाति (instr) ŚBr

— अभ्यूह् (instr) TS, ŚBr, KātyŚr —

अवकृ, अवकिरति MBh, etc — अवनह्

(instr) KātyŚr — आचि, आचिनोति

[KātyŚr] आचिनुते [BhP] (instr)

Bhatt — कृ cl 6 P MBh, R —

प्रतिवृष् , प्रतिवर्षति (instr) MBh —

प्रत्यानह् , प्रत्यानह्यति ऽBr —

विवृष् caus विवर्षति (instr) MBh 8.801

— समाचि , समाचिनोति , समाचिनुते MBh ,

R, etc — समावेष्ट् caus समावेष्टयति

Suśr — स्पृश् caus स्पर्शयति , स्पर्शयते

(instr) to cover with anything

समाकृ , समाकुरति MBh, R to cover

with arrows) आवृष् P MBh 4.1688

— to cover with (as with arrows)

अभिष्टु MBh 6.1721 to cover with

(as with rain) परिवृष्, परिवर्षति

(instr) R to cover with

earth कट् ८ 10 कट्यति Krishis

to cover with kisses परिचुम्ब,

परिचुम्बति Kāv to cover with

meal, dust, etc अचयूर्ण, अचयूर्णयति

Hariu, Suir to cover with sparks

अभ्युक्ष् A RV 1.146.2.

2I अतिष्कन्द (said of a bull) RV

5.52.3.

to cover in copulation अधिष्कन्द

RV 10.61.7, AV — क्रम् cl | A

क्रामलि (Pāṇ 7.3.76, ep. also क्रमलि)

प्रकृते (Pāṇ. 1.3.43, ep. also कामते,

according to Pāṇ. 3.1.70 also म

क्राम्यति [क्राम्याति Vṛk]) AV म.म.7

to cover (said of animals) स्कन्द

स्कन्दते TBr, ṢBr to cover (said

of a bull) अघिह्नु ṢBr.

(in angury) to cover 3I

परिपीड्, परिपीड्याति Var. (in astrol.

to cover (esp with something unobspicious)

पीड् cl 10 P or caus पीडयते (ep. also

पीडयते) Dhātup 32.11, Var to cover up

परिपीड्, परिपीडयति Var.

Cover — 21 I छादनः MBh 1.3685, Hariv 3537,

VarBṛs 104.8, Pañcat, Bhartr — पिधानम्

(पिधानः १ अद्यदि) MBh, Kāv, etc पिधानी L,

पिधानकम्, पिधानिका — स्वरणम् RV, AV —

प्रच्छद् $\frac{1}{2}$, VS, MaitrS, प्रच्छद् L, प्रच्छदपटः L,

प्रच्छदवासस् $\frac{1}{2}$ (Kathās) प्रच्छादनपटः Panit

— संवेष्टम् Hariv — परतम् (rarely पटती)

Kar, Pur, Sāh (Uc $\frac{1}{2}$ आ) — कोशः AV, chUp,

MundUp, TUp, PārGr, BhP, कोशम् L.

I II अपिधानम् RV, etc — अपिधानी ऌ $\frac{1}{2}$ —

अवच्छदः R 3. 56. 48 — आच्छद् $\frac{1}{2}$ VS, 15.4

and 5 — $\frac{1}{2}$ उदञ्जम् L — उपधानम् Car, Heat

उपनाहम् — उपस्तरणम् RV 9.69.5, AV 5.19.12

— उपस्तिर † RV 9.62.28 — उत्त्वम्, उत्त्वम्

(rarely m) RV 10.51.1, AV 4.2.8, VS, TS,

ŚBr, etc — कपालम् (कपालः L) Aśv 6.5.8,

Bhāshāp, etc — ययः (Pāṇ. 3.3.56, Kāś,

वृ वृषादि) W — चलि m W — छदः मि:

R 7.23.4.32, छदनम्, Hariv 12671, ~~मि~~

R 2.56.32 (फे † आ) — छदिस m (Pāṇ.

6, म. ११) RV 10.85.10, AV 3.7.3, VS 5.28,

TS 6, AitBr 1.29, ŚBr 3, lāty 1.2.22.3,

Kathās 2.49 — नयतः L — निवेष्टः —

पटलकः, पटलकम् Kāv — परिच्छदः ŚānKhŚrS,

MBh, etc — परिवारः, परिवारः MBh — परिवारणम्

MBh — परिवेष्टनम् MBh — परिस्तरः MBh,

व.१. परिच्छद, परिस्तरणम् AV, ŚrS, etc —

पिच्छा L — प्रतिच्छदनम् L — प्रवरः ŚBr

(प्रवार Savy) — प्रवारः Br. Mr. Up — प्रावरणम्

(पुं० & आ) ऽBr, etc — वर्णः (वर्णम् & अधचिदि)

(पुं० & आ) युवज्ज 3.99 — वर्धमानफः MBh

वस्त्रि m RV — वस्मन् n RV 4.13.4 — वारः

MW — वितानः, वितानम् MBh, Kāv, etc — वृत्रः

(only once in TS) वृत्रम् (mostly PL) RV, TS

— व्यवधानम् Kūm, Śamk — संव्यानम् ऽis,

Bhatt, H Paris — संस्तरः (पुं० & आ) Kāvyaśāstr

— सामिधानम् L आच्छादन .

corresponding to a cover छदिःसामित

mfn SBr 3.5.3.9 a cover containing

and keeping to-gether the leaves of a

manuscript कपेठम् — a cover for

binding a manuscript तादिकः L

a cover for eyesight चक्षुर्निरोधः मे०

(V.1) Yājñ 2.26, sch, चक्षुर्निरोधः मे०

2.27.17 a cover for the feet

मदनी L a cover made of the
skin of mice आवि m L the

cover of a boat दस्त L

the cover of a lock निग्रन्धि

m Heat a cover (of a horse)

त्वय् + RV 8.1.32 the cover of

a well वीनाहः MBh the cover

of night दृवान्तजातम् Das

the cover of the Arigiras अभिवासस

n (scil अङ्गिरसाम्) a cover (spread

(spread over climbing plants) अवतानः

MBh 2.355 R 5.16.28 . darkness

as a cover तमीवासस n Kād 8.162

the furnishing with a cover

सम्पुटीकरणम् Samkr (a carriage)

having a cover अदिष्टम् म्

ApŚr 10.24.2 having a cover

अभिधानवत् म् RV 5.29.12

having a cover (as a vessel)

उर्ध्वकिपाल ~~Maitr~~ म् (आ) म् MaitrS

1.8.3, Katy Śr 4.14.1 having more

than one cover नानोक्ता म् pl ŚBr

provided with a cover सपिधान

mbn MBh serving for a cover

परिस्तरणीय mbn Āpśr, sch

water sipped after eating nectar-

like food so as to overlay it like

a cover अभृतापेधानम् TĀr, ĀjivGr

MāmGr without a cover (as the

ground) अव्यवधान mbn Kāś

without cover अनवरणिनः m or

(अनम्बर १.१.) woollen cover.

जीनम् Jain, Sch to made into a
cover वे ५: वयने, वयने Bhatt.

2I वस्त्रम् (वस्त्रः १ अर्धर्चादि ५ ५ आ)

RV, etc — (५) कञ्चुकः Hcat —

कञ्चुकः Bhpr — उत्तरम् MBh, Ragh, Das,

etc.

2II उपवासनम् AV 14.2. 49.65 — परिधि

m Bhp — पवस्तम् AV म. 7. 6 •

a cover for a bed आच्छादनम्

R 7. 37. 11 — अवस्तरणम् Ab •

3I मुखबन्धनम् L •

3II मुहः L •

cover for the mouth of a well

विनाहः L the cover of a dish

कुर्मपृष्ठकम् L the cover of

a vessel शरावकः (lib + श्का)

Susr, Kathās, शराव.

MI उपनाहः Susr.

MII उपदेहः Comm on Car.

5I विचरिका Susr.

Covering II आच्छादनम् KātyŚr —

आवरणम् MBh, Kirāt, Śak, Ragh —

वेष्टनम् MW — ~~पिध~~ पिधानम् (पिधानः)

१ १ अर्धचर्दि) Mālav, 5ch — आस्तरः

— छादनः MBh 1.3685, Hariv 3537,

VarBr. 5 10M. 8, Pañcat, Bhartr. — कोशः

Ar, ChUp, MundUp, Tup, Pār. 5, Bhr,

कोशम् L — टक्का W.

II अन्तर्धि Pām, 5ch — अन्तर्धि ॐ

Ar — अपचरणम् L — अपिधानम्

Kāty. Sr — अभिचारः Nyāyam

— अभिवासनम् Comm an T: & on

Ngvāṅgam — अररम् L — अवकुण्ठनम्

Hcar (अवकुण्ठन) — अवच्छादनम्

Drāhy (5ch) — अवरोधः L — आसठम्

Harin — आवृत्ति † — अपवारणम् L

— उपवासनम् AV — कशिपूपबहणिम् AV

9.6.10, Vait — कीर्णि † Pāṇ 8.2.44,

vāit 2 — कुम्भा Vop — गडः L —

गेउरः ५५, गडयन्तः ५५ ३.१२४, गडयित्तु

m L — चयः (Pāṇ ३.३.५६, Kāś १

वृषादि) W — छदनम् Hariv १२.६७१,

R ६.५६. ३२ (ife छदना) — छा L —

निवरः RV ४.१३.१५ — निवृत्ति + L,

निवृत्तम् L — निवेष्टनम् Kāś —

परिगहनम् Gṛh, Mān Gṛ. — परिवारः,

परिवारः MBh (परिवारक Kātyār, Sch)

परिवार^रणम् MBh — परिच्छदः Śāṅkhya

MBh, etc — परिवेषणम् MBh —

परिव्ययणम् ङBr, ङS — परिस्तरणम्

MBh, परिच्छद, परिस्तरणम् AV, ६, ङS,

etc — पिहिति † Tand Br — प्रच्छद †

vs, MaitrS प्रच्छदपटः (L), प्रच्छदवास^स

m (Kathās), प्रच्छादक mb (इका)

m (५६) Mārkr P, Śāṅk, प्रच्छादनम्

MBh, Pañcat — प्रतिच्छदनम् L —

प्रवारः Bṛ Ar Up — प्रावृतम् Gaut —

संवार (पिं ६ आ) MW — संवृति ६ ङि, ६ ङि,

Sarvad — संस्तर (पिं ६ आ) Kavyād

— संवेष्टम् Hariv — संव्यानम् L —

सम्पिधानम् L (आच्छादन) — मुद्रः L

— रुषणम् Chandan — वर्णः (वर्णम्

६ अध्यादि) (पिं ६ आ) L — वल्कः,

वल्कलम् TS, etc — वल्कः W — वासनम्

Kāv — वितानकः, वितानकम् R, Kathās

— वृत्ति $\frac{1}{2}$ W — व्यवधा L — व्यवधानम्

Kum, Samk — व्यवधि $\frac{1}{2}$ Siks —

व्यापनम् Sāh, Sāy on RV 1.13.14 —

व्यावायः W — व्यावृत्ति $\frac{1}{2}$ W.

the act of covering | I

आवरणम् Sūtr, Ragh —

संवरणम् MBh, Kāv, etc — स्थगनम्
Rājāt.

। II स्तृति + Vop the act of

covering up (with earth) उपकिरणम्

Katy Śr — the act of covering

with earth कट्टनम् Kṛishis

any covering कक्कः, कक्कचम्

(Un. M. 2, Nir 5.25) gāṇa अधर्चिदि

body - covering गात्रावरणम् MBh

7. 79 covering (a bow) उपसरः

Pān covering first प्रथमम्

आच्छादयितुं sāy a covering

for a bow (made of sinews

of a serpent) व्युक्षणः, व्युक्षणम्

(only व्युक्षणवेष्टितम् धनुः) 5B2, Kityā

a covering for a bow (made of

sinews or the skin of a serpent)

पुक्ष्णः, पुक्ष्णम् (only पुक्ष्णवेष्टितमधनुः)

śBr, kātyśr covering for any

article of furniture चरायोपः W

covering for the hands made of

Darbha grass दर्भेण्डुः ApGr. (sch)

a covering for the hands made

of Kuśa grass कुशेण्डवम्

the covering of a floor with

jewels (one of the 64 arts)

मणिभूमिकाकर्मन् n Cat covering

over संस्तरणम् (V.L. संस्तर) Śak

a covering (sheath) तिरोधानम्

W covering the throat कण्ठमावृतम्

Śaut 2. 14. covering the Vedi

with Dorbha grass आप्रासः L

covering up सम्मीलनम् Sūryas

निरोधः Var, Kāv, etc covering with

गुण्डनम् (in comp) Prab 2.26 (V. गुण्डन)

गुण्डना Bālar 2.3 - अवपूरणम् (comp)

Car covering with ashes

भस्मगुण्डनम् Prab covering with

(clothes) आवेष्टः covering with

grass वृणस्तारकः Buddh, l deprived of

covering विनीवि mbn BhP

external covering ~~च~~ छद्मन

n (Pān 6.4.97) Mn, MBh, R,

Pañcat 3.15.1/2 Ragh 12.2 having

a covering as bright as the sun

सूर्यत्वचस् mbn YS, AV, Pañcat Br

having ~~च~~ सूर्यत्वच mbn RV, AV,

Br, सूर्यत्वच mbn MW having

a gold covering क्षिप्यत्वच् मन्

RV head covering शिरःप्रावरणम्

MW — मूधविष्यन्म् L letting

a covering lie according (to its

original position) याथासंस्तरिक मन्

Buddh means of covering

आच्छाद्विधानम् RV 10.85.4

provided with a thick covering

सान्द्रत्वक mfn sis surrounded
by a brilliant covering

ज्योतिर्जशयु mfn RV 10.123.1

two coverings for the hands

(made of Muñja grass) to protect

them in removing the Ukhā ई

(from the fire) इष्टे ऽBr, Katy ऽBr

covering (the female) सद् m AV

using the ears for a covering

कर्मिप्रवरण mb (अ) 2 R 5.17.5

coverer 1 I छादनः L-व्यः MW.

one who covers वरितुं म्फु

Pāṇ 7.2.34, sch आवरितुं म्फु

kir.

1 II प्रोपुर्वितुं म्फु W-वरितुं

म्फु Pāṇ 7.2.34, sch anything

which covers वारः MW any-

-thing that covers व्यवधा L

three
one of the folds of skin

which covers the anus

संवरण (with वाळि) that

which covers संछादनी L.

coverlet 1 I प्रच्छदः L, प्रच्छदपरः

(L), प्रच्छदवासस n (kathas),

प्रच्छादनपरः Pāncat — आसनः

1 II

परिस्तोमः MBh, R — रङ्गकः

sārings.

a woolen coverlet शङ्खवास्तरणम्R a coverlid उत्तरप्रच्छदः L.covering adj 1 I आदक Prinj 1.7

आच्छादिन् ifc śak — आवरक

sāh, sarvad — आवरण Ragh—

पिधायक ह (इका) Vedāntas, पिधायक

Dharmasāram — पिदधत्त W—

संवरण ४ (ई) Prācand — छद

ifc BHP 10.83.36, छदः (ifc)

R. 7. 23. 4. 32.

1 II अनुव्यापिन Jātakam —

अवरोधिन् (ifc) Kād — छद

ifc (Pāṇ) 6.4. 97 — छदि

ifc BHP 7. 11. 13, छदिन् ifc

BhP 12.8.44 — प्रावरणम् (ifc to आ)

Āpast — रोधिन् (ifc) kathās —

रोधिन् L — वरणक Sāṃkhyak —

वस्तु RV 3.49.4 (sāy) — व्यापिन्

Nir, ŚvetUp, MBh, etc — संवृत् TS.

badly covering (the body)

दुच्छद R 2.32.31 covering

over वरणक Sāṃkhyak

covering well सुवस् Vop,

सुवस् † (आ) RV covering

(a cow) अवस्कान्दिन्.

covering आच्छाद्य (and in

आच्छादयित्वा MBh 4.21.83) † —

आस्तीर्य † śBr, ĀśvGr, lāty, kauś.

covered adj 1 † छुन्न MBh 3.800,

R 1f, Megh, Bhp, etc (if, cf Pan 6-

2. 170 — छादित VarBrS 73.1,

Ghat, Rājat 1.116 — आच्छादित

MBh, R, etc — स्थागित kāṣ, Var-

BrS, Rājat — आवृत — पिन्दू

MBh, kāṣ, etc, पिन्दूक् t (इका),

Hariv 11164 — प्रच्छन्न SBh,

MBh, etc, प्रच्छादित R, Swir —

आस्तीर्ण MBh, R, Swir, etc, आस्तृत

V_s , VP , BhP — अनुदिग्ध (युं०)

Car अनुसंवीत MBh — अन्नाहित —

अपवारित $Mzicch$, etc — अपावृत L

— अपहित RV , etc — ~~अभ्यवकीर्ण~~

अपीवृत RV — अभिसंवृत MBh ,

etc — अभ्यवकीर्ण R —

अवगुण्ठित MBh , Mn 4.49, etc

— (said of a palanquin) अवघोरित

MBh 3.13155 — अवतत MBh —

अवधूतित Sārng — अवरुद्ध VarBṛS

— उपकीर्ण Sāṅ 9.1.14, MBh —

उपगूढ VarBṛS, BHP — उपच्छन्न

MBh 1.5005 — उपदिग्ध Suśr —

उपसंवीत MBh 15 — उपहत Comm

On Mn 3.208 उपावृत Hariv —

ऊर्णुत Vop, kās — आचित MBh, etc —

आच्युरित Kathās -- आध्वस्त Nā

4.3 -- आपीडित Rājāt -- आविष्टित

RV 10.51.1, AV 5.18.34 28.1, TS 3.

4.1.4 -- आवीत -- कीर्ण Śak,

Pañcat, etc -- त्वित MBh, R, etc --

गूढ RV, etc -- गृहीतावंगुष्ठेन Māricch

— इवासीर RV 7.83.3 — इवस्मन्वत्

RV — इवान्त -- नद् MBh, Kāv --

निश्चित MBh, Kāv, etc -- निमग्न MW

— निरुद्ध MBh, Hariv, etc --

परिच्छिन्न MBh, R, Hit, etc — परिवर्त

RV, etc — परिवृत्त L परिवृत्त --

परिवेशित Hariv, R, etc — परिसृष्ट

AV परिस्तीर्ण (MBh, R), परिस्तृत

(Yājñ, Bhp) परिवर्तित RV, etc — (?)

पर्यणिद्ध AV 14.2.12 — पर्यवृत्त

Mālatīm — पिथित Lalit — पीडित

Var — पुस्त W — पूर्ण L — प्रतत

RV, R, Śūtr — प्रतिच्छन्न MBh,

kāv, etc — प्रतिवीत Gop Br —

प्रसूद sarvad प्रमृत W — प्राकृत

RV, etc — रुद्ध MBh, kāv, etc —

रूपित MBh, kāv, etc — वारित

MBh, kāv, etc — वितत Hariv —

विनिर्णीत R, Ragh — विनिर्णीत

Var B_{rs} — विनिवारित W — विरहित

Var B_{rs} की — कीत RV व्यवहित

Sank — व्यावृत्त W — संरक्षित MBH, R

— संरोषित S_{rs} — संवृत्त AV,

etc — सच्छदिस A p_{rs} — समाभीष्ट

MBH — स्तुत MBH.

not covered 11 असंख्य

$\dot{S}B_2$.

1 II अनपरिवीत $\dot{S}B_2$ — अप्रावृत

$\dot{S}B_2$, etc — निरवस्तार BhP —

(as a cow) अस्कन्न $AitB_2$

covered (as a female) उपग

ifc L completely cover समा

- कीर्ण MBh, R completely cover-

- ed कृत्स्नवीत $TS 4$, कृत्स्नवृत्त $\dot{S}B_2 3$

ⁱⁿ
astron) completely covered

मध्ययोगिन् f (इनी) Var Br S

completely covered (as with

a garment) सुप्रतिच्छन्न L.

completely covered with 1 I

समाच्छन्न W.

1 II परिपूर्ण MBh, R, etc —

समाभीच्छन्न (instr) MBh

covered all over समवर्चन

MBh, Hariv — समानृत MBh, R

(a cow) covered by a bull

वृषा क्रान्ता L covered by a stone

अश्मापिधान PBr (a cow) covered

(by the bull) अधिष्कन्ता TS

(said of a cow) covered by (the

bull) अभिनीत RV 1-164-29

covered by the lips ओष्ठापेक्षान

Mantra Br, AitBr covered

entirely अभिविहित लात्य

covered in वीत RV, BHP.

11

covered over / उन्न MBH 3.800,

R. 1 f, Megh, BHP, etc (ifc of

Pāna 6.2.170) — आदित Var

BrS 73.1, Ghat, Rājāt 1.116.

73 18

9/03

अधिनिर्णय RV 8.41.10 —
1 II / अवच्छन्न Bhp, kād, etc

— उपायेत MBh, Hariv, Pañcat,

etc संवीत MBh, Kāv, etc — संस्तृत

MBh, संस्तीर्ण MBh, R — संनिरुद्ध

MBh, Hariv — समुव्वजित AV —

सम्परिश्रित Ait Br Covered over

by तत (instr or in comp)

Laghuj 2.16, Kir 5.11. Śis 9.23

76/19
9/104

a covered place वाराणसी Naigh

3.4 the covered spot परिसर

णम् SBr covered up समुच्च

RV covered upto the ears

सकणप्राकृत Apsr a covered

way leading to a city gate

सेनामुखम् L.

FE covered with 1I वीक्षित

(instr) Mn 1.49 - पिहित (instr)

MBh, kāv, etc - वृत्त (instr or

comp) RV, etc.

1 II आभिसंतत (incomp) Hariv

- आभिवृष्ट (instr) - अवकीर्ण

MBh 1.7840 etc - अवच्छिन्न

(instr) Bhp, kād, etc - अवनद्ध

(instr or incomp) Av, etc -

अवस्तीर्ण (instr) kauś, suśr —

उत्कीर्ण kaś — उपनद् सुśr —

उत्त (instr comp) Bhp — कच्युक्त्तिन्

(ūc) Bhartṛ — कर्त्तव्य MBh, Bhp,

etc — गुणित (instr or in comp)

MBh, R 2 f. 6, Kathās 64.122

— चर्चित ūc MBh 2.2371, Hariv

15694 — तातिन t (आ) ūc Vcar

14.61 — इवस्त (instr or comp)

MBh, Kāv, etc — नियुक्ति

(yūc) Prapam — निबद्ध MBh —

परागत Sās — परिइवस्त (comp) R

परिवारित MBh, Kāv, etc, परिवृत

Bz, etc परिवृत RV, AV, AitBz —

प्राचित (instr or comp) MBh —

Sās — ~~प्राचित~~ प्रादिग्ध (instr)

or comp) Snir, MBh, R, etc —

प्रवेष्टित (instr) MBh — प्रावित

(comp) MBh, Kāv, etc — युत

(instr or comp) Yājñ, MBh, R,

etc — युत Mn, MBh, etc — स्वीकृत

(comp) M. ricch — दीपिन् (yc)

Kālid — विचरित (instr or

comp) Kuon, Vitr, Cairap —

विस्तीर्ण (instr or comp) kāv,

kathās, विस्तृत (comp) Rājāt,

BhP — व्यवधानवत् (ifc) kum

— व्याप्त ŚvetUp, Bhag, R, etc —

संवीत, MBh, kāv, etc — संवेष्टम्

ifc संतत (instr) MBh, Hariv,

R — संदिग्ध (instr or comp)

MBh, kāv, etc — संनिवृद्ध

(yc) MBh समाचित MBh, kav,

etc — समुद्धस्ता (comp) R —

सम्भृत (insti comp) MBh, BHP —

सम्भृत Mn, MBh, etc — सम्भृत

AV, etc — सृष्ट (insti or comp)

MBh, R covered with a

cloth धृतपर w — आस्तरणवत्

R, MBh boiled milk covered

81 26

(11)

with a film शरोग्रहीत Ait Br

covered with a skin शरोग्रहीत

Ait Br covered with a skin

of the black antelope कृष्णाजिनः

covered with a veil अवगुच्छण-

वत् Mālav, Sāk covered with

anything, as with mud पट्टिन्

MBh, पट्टिन् f (आ), MBh, Hariv

covered with ashes भस्मचूर्ण

MW covered with Bilva trees

चैत्र ६ (ई) Pām 4.2.6, Sch

covered with blood दाधिरक्षित

R covered with bricks

इष्टकाचित (Pām 6.3.65) Yājñ

1.19) covered with darkness

तमोभूत Mm 1.5, Bhāṭya 1.14

~~11~~ covered with dust 11

पांसुगुणित MBH — रेणुगुणित

MBH रेणुगुणितः L — पांसुकृत

Lalit — प्रतिगुणित Anarghar

covered with fat (Agni, the

sacrifice) द्युतानिर्णिज RV

covered with gold हेमचड्वा

— रासित L covered with

half a garment वरत्रार्थप्रावृत

MBH, वरत्रार्थसंवीत, वरत्रार्थसंवृत

MW covered with hair त्रिमश

t (3A) TBr, etc covered with

Kandate flowers कन्दलिन

Bhanti covered with kusa

grass विष्टरोत्तर MW covered

with mildew सांकेष्ट Car

8530
9115

covered with mud पृथ्वी R.

covered with skin 1 I

चर्मच्छादित W — चर्मवृत

Saring P 19.10 (Hit).

1 II चर्मविनद्ध Mn 6.76 (=MBL)

12.12463 covered with

splendour प्रभातेपिन् Hcar

Covered with stones अश्माचित PBr

covered with the pollen of

flowers रेणुवासः L covered

with the skin of a black

antelope कृष्णाजिनिन् MBh 14.

2113 entirely covered संवृण्ण.

MBh, Hariv, etc — समनुप्राप्त

MW entirely covered with

अभिसंस्पर्ण MBh 12.7613 —

विष्णुभिः (instr) Hair hardly

covered दुग्ध W having

the back covered विशुद्धपाणि

Kām having the body cover-

ed with ashes भस्मानृताङ्गः MW

having the body covered with

dirt अपुमलिनमायित MBh, etc

having the face covered

उद्धवन्त Mricch lying covered

आवृत्तीशयान Jaim Up meal

covered with meal परिदिग्धम्

L not covered by heaping up

अनुपोस्त TS one who has

his head covered वेष्टिताशीरस्

Āpast one who has the

body covered संवीताऽ, Mn 4.49

one who has the eyes covered

अपि नक्षत्रैः Maitris one whose
limbs are covered with

अभ्युत्थिताः (युं) MBh संवृताः, the
state of being covered उप-

दिग्धता kām thickly covered
with clouds अभ्युत्थन Ragh

totally covered प्रातिवीततम

Vait

well covered 1 II संवृत -

सुसंवीत MBh — सुसंवृत Mn,

MBh, etc — स्ववच्छन्न Car.

to be covered 1 I प्रच्छाद्य

kāv — विधातव्य Mn 2-200

— संवरणीय Prasannar —

संवर्ग.

1 II अभिवास्य TBr — उपसर्ग

Pāṇ 3.1.104 — गुह्य (Pāṇ 3.1.

109, kās, १ दृष्टादि) RV, AV, etc —

निगूहनीय W — वास्य ĪsUp.

not to be covered अगोह्य RV

difficult to be covered

दुरावार R 2.105.3, दुरावर (ज) R

to be covered (the car)

तिरोधातव्य Mn 2.100, Sch to be
covered with उपनद्धव्य car.

having covered 1 I आच्छाद्य

(and ur आच्छादयित्वा MBh

4.2183) p — प्रच्छाद्य MBh

— आवृत्त p śak, MBh, etc —

पिधाय Amar.

1 II आवार्य p BLP, MBh, R —

उपस्थीर्य P — सम्मील्य RV, etc.

to become covered एवन् (only

or अध्वनीत्) RV.

to become covered with चि

Pass चियते Suir 5.8.31.

to be covered 1I वृ Pass

त्रियते RV, MBh.

1 II प्रोर्णु, प्रोर्णुते Vs, TS, Br,

kaus — वह् u 1 (Dhātup 14.

20) वहते (dhtener वहति) L-

वह् u 1 वहते Dhātup 14.21

— ये Pass वीयते TS—संदिह्

Pass संदिह्यते Nir 2.7.

to be covered with उपचि Pass

उपचीयते to continue to be

covered वस् with छुन्न katyāsr.

being covered अद्य वास्य \bar{I} is up —

कीर्यमाण. (\underline{P}_2 \underline{P} \underline{Pass}) MBh, etc.

the not being covered अन-

ननहिति \bar{f} Maitis the being

covered with संनेष्टम् (\underline{Comp})

MBh.

to cause to cover आश्चिद्यु caus

आश्चिद्रावयाति $\bar{s}B_2$.

the wish to cover well संजुष्टा

W.

wishing to cover 1 I पिष्टित्सु

Naish — संकुर्वु Bhatt.

1 II आतेतांसु sis — प्रोर्णुनावेषु

Bhatt — प्रोर्णुनूषु W.

wishing to cover with (insti)

Bhatt.

covert n. । II परिपाणम् RV.

। II वेतस्थानम् RV.

covert insinuation व्यङ्ग्योक्ति †

MW covert language व्यङ्ग्योक्ति

† MW the covert reproaches

of a mistress neglected by her

lover परिजल्पितम् W real but

covert purpose इजितम् Mn, R,

MBh, Susr, Hit, Ragh, etc

situated in a covert वैलस्थानक

mfn RV.

covertly ~ I I पृष्ठतः SBr, etc -

प्रचलन्त mfn (ibz) प्रचलन्तम् .

covet vb 1I गृध् ल 4 गृध्यति.

1II अभिलप्, अभिलषति - ह desid जिहीषति,

जिहीषते AV, etc.

1III लुह् ल 1 लोहति Dhātup 26. 128 (vop) ~

coveting n 1I स्पृहणम् (ifc) MBh.

1II आमिषम्.

coveting (another's wife's property)

स्त्रीधनलोलुप mfn Kām coveting

1150
2
money अर्थकाल mtu Kālae coveting

wrongly another's property

विषमस्पृहा L.

covetous adj । I लोभिन् Rājat, BhP,

campak — निरामकाम BhP — दुष्प्र Gant,

MBh, etc.

। II अभिध्यातु Divyāe — अर्थपर R —

अर्थबुद्ध Daś — गर्धन mt(आ) mt Pāṇ 3.2.150,

Bhatt 7.16 — दुःस्थ W, दुःस्थित Kathās,

Pur, Rājat — धनकाम, धनकाम्य AV —

धनार्थिन् Mn, Kāu — निकाम RV — पुनर्मघ AV

— पुलुकाम RV 1.179.5 — बद्धमुष्टि Naish,

बद्धमुष्टिलम् Kathās — लम्पट † (आ) Inger,

Kāu, Pur, लम्माक Nalac — लापुक Pān

3.2.154 — वायु TS — वित्तकाम MBh.

not covetous अलुब्ध Gant a

covetous man तुब्धकः L eagerly

covetous मिश्याभिगृह्ण MBh having

covetous followers तुब्धजन MW very

covetous अतितुब्ध, अतिलोभ — लोलुप

f(आ) MBh, Kāv, etc.

covetousness n I धनतृष्णा MW — लोभः

Mn, MBh, etc — तुब्धता, तुब्धत्वम् Rājāt,

Kathās.

100
५
II अभिलाषः (or less correctly अभिलासः)

(itc f आ) — दैन्यम् W, दैनम् L — धनकः,

धनाया L — धनलोभः Kathās — लभित्विषा

ŚārngP — स्पृहा (itc f आ) MBh, R, etc.

excessive covetousness अतिलोभः,

अतिलोभता free from covetousness

निरामिष Mn 6.49 freedom from

covetousness अनुद्धत्वम्, ~~परिमितम्~~

universally coveted लोकाभिलषित मनु.

to be coveted अभिलषणीय मनु.

cow n f 1 I गो RV, etc — इतु f

RV, etc.

1 II अद्या RV, AV आदिति f RV —

अनडूही [iBr], अनडूही [Pān] —

अजुनी MBh 13.3596 — अहो

Naigh — इज्या L-इडा, इला —

उषा L — उर्या RV, AV 12.3.73,

MBh 13, Nū, etc — उर्या RV, AV

कल्याणी L - उ ये गो - गाकी

f Pat, Introd 35.94.974 on

Vārṭṭ 6 — गोणी Pat, Introd 35.

974 on Vārṭṭ 6 — (in dialect)

गोणा Pat, Introd 35.974 on Vārṭṭ

6 — गोपोतारिका Pat, Introd 35.97

4 on Vārṭṭ 6 — जगती Naigh 2.11

— तम्पा L, तम्बा — धैनुका —

निलिम्पा, निलिम्पिका L — पावनी L —

पीवरी L बहुला L — भद्रा L — महा L

— मही RV; VS, (Naigh 2.11) —

महीतुका AV — मातृ ठ (with or scil

(लोकस्य) MBL — माहा L — माहेन्द्री L

— माहेयी L — (esp) वधू ठ RV 5.47.

6. 8. 19. 36 — वेदेही ⁹²¹ MW — शक्वरी

AV, PañcauBr — शुभा (only L) —

शृङ्गिणी L — सरस्वती VS 8.43

— सुरभितनया Megh — सौरभो MBH,

Hariu, R — सौरभेयी MBH, BHP —

सौरी Heat.

not a cow 1 I अगो 6 Pārā.

1 II अवशा AV 12.4.17 & 42

the abode of cow गोवासः

MBH 2.825 about to become

a milch cow धेनुभण्या Gant,

Apast धेनुभण्या Maitis (Pān

6.3.70, Varṇ 3) against a

cow प्रातिगु Mn 4.52 all cows

सर्वगव्यः † pl Āpsī, sek along

with cows सगु मग्न Āpsī any

cow वाश्रा (scil धेनु) RV, AV,

वाश्रा — सुरभि † Vās, सुरभी

any present to Brāhmanas
in the shape of a cow द्यौः १
(mostly if where it also forms
diminutives) any product of
the cow (as milk) उत्सृष्टा,
RV, AV any thing belonging
to a cow गवः pl. anything
coming from a cow गवः pl.

as has been done with the

cows अथागवम् Bandhp a

bad cow अवशा AV 12.4.17

4 42 a barren cow वेहृ &

VS, AV, Br behind the cows

अनुगु Pān 5.2.15 being in a

cow अधिगव mfn AV 9.6.39

being in a cow stable गोष्ठ्य

mfn VS 16.44 being on a cow

अधिगव mfn AV 9.6.39 belong-
ing to a cow (as milk, curds

etc) गव्य mfn (Pān 5.1.24 39.4

: 3.160), RV, VS, etc the best

Cow वशतमा AV 12.4.42

a better cow Pān 5.3.55, Pat

beyond the cow-house परोगोष्ठम्

Maitris the breathing of a

cow अहः L bought with five

cows पञ्चगु म्पु Pāṇ 1.2.44,

Vārtt 3; Pat.

1 I a brown cow कपिला Yājñ

1.205, MBh, etc.

1 II आग्नेजा L — सुरभि o L,

सुरभी (a bull) covering the

cow आतिगव mfn L Coming

from a cow (as milk, curds,

etc) गव्य mfn (Pāṇ 5.1.2 & 39.

4.3.160) RV, VS, etc Coming.

from a speckled cow (citṛā)

चैत्रेय mfn MaitrS 2.5.9

coming from one's own cows

स्वधेनव mfn RV containing

Cows गोमात mfn RV, AV, VS, MBh

2.5 Counting the cows गौसंख्या:

MBh 4.284 + 289, गौसंख्यातृ

MBh 67 a cow abounding

in milk दूध ^{सू}तरी (sāy) RV 4.33

a cow and a Brāhman गौब्राह्मण

Mn 5.954 11.80, MBh 13, Hariv

&

3157 f a cow & a horse

गोऽश्वौ an du Pān 2.4.11, kāś

Cow aperture गोरव g क्रोशदि

a cow bearing two calves at

once स्यन्दिनी W cow-born

गाविजातः MBH 13.2682 ff a cow

calving after long intervals

आविनासा L ^{Cart} cow cart गोरथः

MBH 2.797 a cow desiring

the bull वाशिता AV, etc The

cow destined for the Agni-

hotra अग्निहोत्री t SBr, AitBr -

cow-eared गोकर्णः MBh 12.10351

— (as men) गोकर्ण म्ह L (as

demons) गोकर्ण म्ह L a cow

employed at The Ashtakā

festival अष्टक्या Kauś a cow

(esp barren) वशा RV, AV, B2, G2

S2S cow fat गोमेदः RTL p 468

a cow fit for the bull कात्या

(with प्रजने) पान 3.1.104 a cow

for the first time with calf

पाठिकी L a cow four years

old नुयौही VS, TS 4.3.3.2,

MaitrS 3.11.11 4 13.17 a cow

from the country of the Videhas

अथैव कथं, Maitre the cow

from which the milk is

taken for a libation अथैवै

vait 7.2.43.6 a cow (given

to Brāhmanas) that transports

a dead man over Vaitarani

(Vaitarani) river वैतरणी

Heat, वैतराणे to Un 2.103, Sec

cow haired गोवालिन् anfu

Buddh, L cow-horn गोविष्णम्

MBH 12.5303, Swiss cow-horned

गोशुद्धि: L a cow in a particular

period after calving विविष्टी

AV cow-inciter गोप्रेरक Gal

a cow in heat गृधस्यन्ती L

a cow in heat संधिनी Gant,

Āpast, etc a cow in the shape

of water जलधेनु of MBh 13-71.

41, Matsya P 53.13 a cow

killed at a funeral ceremony

(the limbs of the corpse being

covered with its limbs पर-

सगोत्र R a cow killer

गोहन्तु म Gant 21.11 — गोघातः

VS 30.18, गोघात L, गोघातिन म,

गोदनः Mn 11.1094 116, R, Yājñ, Bhp

6, Hit cow licked गोलेहः Bhp

5.5.6) a cow longing for

her calf वत्सकामा L Cow-love

गवापाति म MBh 3.1137. 4.588,

गवां पाति TBh 3 Cowlover

गोद्विणीरमणः L cow milk गोद्विणी

Kum 7.72 — गवाधृतम् MBH

3.17351 a cow milked every

second day संधिनी a cow

milked for a sacrifice

cow

धर्मदुष्टा BHP a milked un-

necessarily संधिनी a cow

miscarrying from accident

वत्तोका L, अवत्तोका — अवत्तोका L

Cow nectar गवामृतम् MBh 3.

17351 cow nosed गोनासः

(Pāṇ 5.118, kās) Śuśr 5.4.33

cow-nosed गोनास infn Buddh,

L. the cow of a spiritual

teacher गुरुगवी ĀśvGr 2.10.8.

II cow of plenty कामधेनु . ४

Kathās, Brahmapur, सुरभि —

कामदुहा W.

1 II गोमातृ ४ W — सुरभि ४,

सुरभी a cow one year old

with reddish eyes इन्द्रियेण्या ?

TāndBr a cow or a Brāhman

गोब्राह्मणम् Mn 5.958-11.80, MBh

13, Hariv 3157 f cow path

~~गोवीशी~~ AV, Paris 3.19, Var BrS

9.1 a cow (represented as

a daughter of Surabhi and

mother of cattle) गोहिणी RV,

etc a cow represented by

dadhi (offered to priests)

दधिधेनु 6 VarP C 6, BhavP. 2.168

cow -
a sacrifice गोमेधः R 7.25.8,

VarP 16 — गोसवः w the cow

sacrificed at the funeral cere-

mony अनुस्तरणी TS, etc cows

(and) grain (and) gold गोबीज

काञ्चनानि n pl Mn 8.88 cows,

Brāhmanas and men गोब्राह्मण-

मनुष्याः m pl w a cow's ear

गोकर्णः kathās 6.57 the cows

given as a sacrificial fee

दक्षिणागवी ६ pl Āp sū 12.19.6,

Seh a cow's hair गोवातः Mn

8.250 (pl) — (from which

Dūrvā grass is said to spring

गोलेमन् Pān 1.4.30, Pat, Pañcat

1.1.81.

1 P cow shaped 1 I गोरुप म्

AV 9.7.25, MBH 13.737 — गवा—

कृत्ति गुफ w.

1 ॥ गोरुपधर. Cow's hair कृत्ति

Āpsr, Sch Cow's hide गोचर्मन्

w, MBH 13.1228 — Gow's hide

गोत्वच † VarYogay 6.18 —

(used in pressing out the Soma

त्वच † RV 1.3.9, VS 19.82

a cow's hoof गोशूरः, गोशूरकः W

a cow's horn गोशृङ्गम् kanis,

59
kathās, ~~lix~~, गोशृङ्गम् १५ the

cows of the gods देवगव्यः f pl

MaitrS 1.6.3 a cow

slaughtered^r गोविर्कृतः MaitrS

2, SBh 5.3.1.10, kathyār, गोविर्कृत

MBh, 4.36.

Cow's milk 1 I गोशिरम् सं३२ 14,

Swiss, MBH 12.174.32, Sch —

धेनुदुग्धम् L.

1 II धेनुकादुग्धम् L — श्रेष्ठम् L.

a cow's nostril घूरिका Mn

8.325 cow-son गाविपुत्रः MBH

3.15883 a cow-stall गोशाख

kani — गोशाखम् Pān 4.3.35

cow-stone गोशिला: m/pl Pawan

5.4 cow's urine गोजलम् L

cow tamer गांदम: Tāndyabr

21, गांदम: cow-tailed गोलासूतः

MBh 1. 2628, R, गोपुत्रः a cow

that again gives milk

पुनर्दत्तु & Lāty a cow that

nourishes her calf अभिवाता

Lāty a cow that suckles

an adopted calf निवान्या,

निवान्यवत्सा, ऽBr, ≠ अभिवान्य-

वत्सा a cow that yields

abundance of milk वञ्जुला ।

a cow tied up to be milked

पीतदुग्धा W a cow which

gives the Vrata-milk

व्रतदुधा $\dot{S}Bz$, $k\dot{a}ty\dot{s}r$ व्रतदुह \dot{t}

$\bar{A}p\dot{s}r$, $\dot{S}Bz$, $k\dot{a}ty\dot{s}r$, sch (a cow)

which has had a calf not

very long ago मध्यप्रसूता L

a cow which has had only

one calf गृष्टि \dot{t} RV 4-18-10,

AV , $kan\dot{s}$, MBh , etc a cow

which has just taken the

bull संधिनी L a cow which

has often calved चरितुः ।

(rather) a cow which is chief

of all गोपुरोग्न, गोअग्र a

cow whose milk is destined

for sacrifice धर्मदोग्धी UP

a cow which remains

barren after its first calf

सुतवाशा AI; MaitrS a cow

which stands quiet when

milked शुव with शेनु ठ

AV 12.1.45 a cow with calf

for the first time जालभभिणी L

a cow with a large hump मल-

गुठि ठ Pān cow world गालोक:

MBL 13.3195, Hariv 3994, R 2,

Brahmap, गोबोकम् Panta

a cow-yard व्रजाङ्गनम् Pañcar

— व्रजाजिरम् W (a cow) yielding
ing a ^d portion of milk द्रोणक्षीरा,

द्रोणघा, द्रोणदुग्धा, द्रोणदुधा, द्रोणमा

— ना L. a cow yielding milk

for an. ⁰ ablution होमधेनु ४ MBh,

Kālid, Mark P होमाजुनी Bālan

a dappled cow पृषती RV,

VS, SBr, Srs delight in cows

गव्या RV 8.46.104 9.64.4

delighting in cows गव्य

mfn RV derived from a

cow आधिगव mfn AV 9.6.39

to desire cows गव्य Nom P

गव्याति, Vop 21.2 — गव्या RV

8.46.10 4 9.64.4 desire for

— गाकापि Mricch 3- $\frac{18}{19}$

desirous of cows गाय म्रि

RV distinguished for his

cows गागैश्व म्रि Pan 1.4-

3, comm destitute of cows

गृह म्रि (७२ गा with ३५) RV 8.2.14

drawn by cows गागृह म्रि

37
9170

Āśuḡa, Gobh driving out

(cows to pasture) विसर्जनम्

Vās, Introd end of a cow's

tail गोपुच्छाग्रम् 9W. 471.

an excellent cow 1 I

आतिगो of Pān 5.4.69, Sch —

एकश्रेणु of RV 7.38.5 — गोतृहजः

Pān 2.1.66, Sch a fabulous

cow celebrated^d in the

Purāṇas अतिष्ठ W the feeding

like a cow गापीतः L a

female cow-keeper गीतशूद्रा

Pān 4.1.4, Vār# 1, Pat, L

fifteen cows and ^{one} bull

गजभजोऽशाः (Gant) गजभजोऽशाः

(Mn 9.124 for the sake of

Cow गवार्थ loc Mn 10.62.11.80,

MBh 13, Pañcat 2.3.35 —

गवार्थम् W.

Cowship गोता Pat, ^{In} Antrod. 35,

9) ~~497~~ anVārtt 6.

giving cows गौद sup Mn. 4.

231 gone into the cow-stable

गौदुगत sup Hit a good

Cow करवीर L a good

milk cow सुदुधा RV grass

for a cow गाद्यास: W a

great multitude of milk

cows बहुधेनुकम् MBh half a

Cow अर्धवशा Maitris having

a cow for mother (the Maruts).

गोमातृ म्फ RV 1.85.3 having

a thousand^d barren cows

सहस्रसारी म्फु RV having

fine cows सुताव म्फु RV

having hair like a cow

गोवाह म्फु (इ) n Pān 4.1.64,

Kāś a herd of milch cows

गोघेनुकम् L The hoof of a

Cow शुरकः L intercourse

with a cow गौगमनम् Prāyaśc

the killing of a cow गोवधः

Mn 11-60 a kind of cow

वशाजातम् AV loving cows

प्रियोश्चिय mfn RV 10.40-11

The manner of cows (when

going) of deer (when standing)

and of crows (when sitting)

गोभृगकाक-यर्षा BHP 5-5-34

marks of a cow गोवक्षणात्.

the master of cows गो-

स्वामीन् m kātyā, Mn 8-231,

VarBis ^m milk cow शेनुका -

शेना RV, शेनु 6 RV, etc a

milk cow ceasing to give

milk शेनुवर्ष MaitrS, kāth

the milking of cows etc.

Var Br S 7.6, गोदाहनु ^J Jain, Sen

mother of cows माता व

the mythical cow of Vasishtha

which satisfies all desires

अथर्ववेद of Kathās, Brahman P

near a cow ३५३ Pāṇ

near the cows 348 1/2 km

not within the reach of a

Cow ३११॥: प्रायणम् kṛtyān

a not yet full-grown cow

with a calf पुष्टं & Heat

can offering in the shape

of a cow न म f W, एत

of the value of a cow

मवाह मfn MBh 2.828

an old cow ज़रद्वी W one

for whom a cow is killed

श. दंत: Pān 3.4.73 one who

gives help to a cow in the

mud शोकृतिक् mfn L one

who gives no help to a

cow in the mud ? शोकृतिक्

mfn NBD) one who ^{imitates} ~~imitates~~

a cow in frugality गोव्रत म्फ

MBh 5-3560, गोव्रतिन् MBh

3559-13-3583, Heat 1-7 one

who seeks his nourishment

like a cow गो-चारिन् म्फ

MBh 13-647 one whose

five
~~three~~

property consists of 4 cows

पञ्चगवधन म्फ L a one year

48
9/18/

old cow गोमती L the owner

of cows गोमती on Mn 9.50,

Yājñ 2-161, MBh 12, VarBṛs

a place where cows are

गोष्ठः

kept/Gaṇax 56, Sch (a place)

where cows have been for a

time उपजितः, वीन म्फ L-playing

with cows गोराख्यः Pañcar 4-

8.16 possessing but one cow

100 गाविक म्फ Pat on Pān

5.2.118 possessing cows

गामत् म्फ RV, AV, VS, MBH

2.5 possessing hundred

cows गोशतिक म्फ (ई) न

— गोशतिन् म्फ MBH 13.3742

Pān 5.2.118, kāś / possessing

thousand cows गोसहस्रिक

mf (५) n Pāṇ 5.2.118, kāś

possessed of a hundred cows

शतशृङ्ग mf Mn, Gaut possessing

seven cows शतशृङ्ग mf the

possessor of cows गोस्वामिन् m 7)

kātyāy, Mn 8.231, VarBṛS a

post for cows (to which they

are tied टीवः L presenting

with a cow गोसंदाय म्फु Pān

3. 2. 3 kās Produced by a

cow गोसम्भव म्फु L produced

from a cow गोसम्भव म्फु L

a prolific cow दक्षिणा (scil गो)

RV, AV protection for cows

गोत्रः, गोत्रम् RV a red cow

वायुसम्भवा L — शीतला —

(in the Vedic myths) अरुणी f

RV & SV — (represented as

a daughter of Surabhi and

mother of cattle रोहिणी RV, etc

resembling a cow's tail गोपुत्र

mf (ई) n g शक्रादि a rite

relating to the cow-stable

गोष्ठीवर्त्मन् n kacis 19

Sacrifice of cows गवांमेधः

MBh 3.80.40.13.5231 & 5378

a sacrificial cow गोपशु

in Śāṅkh Br 18, Śāṅkh Gr 2.3

(sacrifice) whereat a cow

is given as a fee धेनुदक्षिण

mfn 525 sacred to the cow

गोय mfn (Pāṇ 5.1.2 & 39.4

3.160), Pāṇ. 4.1.85, Varṣ 9 Pat

seeking food like a cow

गोचर्या BHP 11.18.29 (a servant)

who works until the cow

promised as his wages) is

given to him आगवीन म्फु

Pāṇ. 5.2.14 shaped like

a cow गोचपुस् म्फु RV 10.68.9

the shape of a cow गोरुपम्

sinhās Introd $\frac{59}{1}$ shelter

for cows गोत्रः, गोत्रम् RV

showing marks of cow's

hoofs गोवपद् mfn (Pāṇ 6.1.145)

kāśi similar to the

course of cow's urine गोमूत्रक

mfn MBh 9. 3268 sleeping

in a cow stable गोष्ठेशय

mfn Yājñ 3.263 a small

cow गोका Pāṇ 7.4.13 kās

smelling like the ^{urine} wine of

a cow मुमुर mfn so as to

follow the cows अनुगवम् Pāṇ

5.4.83 so as to suit the

cows अनुगवम् Pāṇ 5.4.83

the speckled cow (of Jamad-
agni, granting all desires)

कल्माषी MBh, R.

a spotted cow 1 I शबला L—

शबली L.

1 II व्योमसम्भवा L—सुमना L

— state of a cow गोत्वम्

Maitr, Tāndya Br 15,

Mārka P, Rāmat Up, Sarvad.

The state of a being a cow

1 I

धौनुत्वम् Heat.

1 II

अदन्यत्वम् — उस्त्रियात्वम्

MaitrS taking care of cows

गोवर्त्मन न Pañcat 3.14.13

ten cows and a bull

अथैकादशम् Bandh the

tending of cows गोचारणम्

BhP 10.38.8 the being a cow

गोत्वम् MaitrS, TāndyaBr

16, Mārka P, RāmatUp, Sarvad

the being a cow वशात्वम्

MaitrS thinking one's

self a cow गोमन्य mfri

Pāṇ 6.3.68 kās till the

cows stand to be milked

अतिष्ठु Bhatt 4.14. to gether

with all cows सर्वगु म्फु AV

to gether with cows सहगु म्फु

AV Paipp to transform

into a cow गोकृ Un 2.67, Sch

to wish for a cow उस्मीय

Nom P उस्मीयति Comm on

Pāṇ 6.1.95 a tractable

Cow सुविनीता L — सुकरा W

want of cows अंगौता RV, AV

— अंगौता RV, AV — आंधेनवम्

Comm on Pāṇ water filling

up a mark (of cow's foot in

the soil) गोव्यदम् Suparn,

MBh 1.7.9, R6, BHP 10 The

way of cows गौगति ६ AV 20.

129.13 when the cows (go)

stand to be milked (Pān.

2.1.17, Bhatt 4.14.

a white cow 1 I kātysr.

1 II श्येनी -- सुनन्दा L wishing

for cows गाविष्य mfn RV 4.41.

7.8.10, गाविष्य mfn, R 4.13.2

& 40.2 गाविष्टि mfn RV wo2-

Shipping the cow गव्य mfn

(Pāṇ 5.1.2 & 39.4.3.160)

Pāṇ 4.1.85, Vār# 9, Pat worth

two cows द्विगु m yoked with

two cows द्विगव mfn Parāś.

a young cow 1I वात्सिका

yājñ.

1 II गृष्टि f RV 4.18.10, AV, Kāis,

MBh, etc — गृष्टिका Heat 1-10-89

a young cow which has

had only one calf गौगृष्टि f

·65 Kāis,
Pān 2.1/गृष्टि.

Cowach ॥ II विषयमा L - स्वगुप्ता W.

a kind of cowach गात्रभङ्गा L a sort

of cowach (Mudana ^causitus)

कुलक्षया L.

Cowage n. | I कपिकच्छु us and us

Var BrS (webster who derives

English Cowage from this word).

| II अग्रपणी † — अजलोमन m.

अजलोमी.

a Coward n II काकुरुषः (Pāṇ 6.3.106, Vop 6.94)

R, Pañcat, Hit.

II काकरव mfn ¹⁴ Pañcat 1.7.16, (७९

काकरक) — काकरक mfn Pañcat 5.15 —

क्रीव mf (आ) n MBh, Mṛicch, Bhp, etc —

गेहेष्ट mfn gāṇas पात्रेसमितादि and

गुक्तीरोह्यादि, गेहेनदिन् mfn gāṇas पात्रेसमितादि

and गुक्तीरोह्यादि Bhaṭṭ 5.41 — गेहेनादिन्,

गोहेष्ट mfn ganas पात्रेसमितादि and

युक्तारोह्यादि — नपुंसक m (आ) n Maithes, Br,

Up, MAh, etc — निष्पुरुषः W — मृगालः W —

हस्तः L.

a boasting coward गोष्ठेशूरः ganas

पात्रे समितादि & युक्तारोह्यादि — गोष्ठेष्टेडिन्

mfn ३ पात्रेसमितादि, युक्तारोह्यादि to call

anyone a coward भीतङ्कारम् (with आ

कृष्ण) Bhatt.

Cowardice adj II भौकता, भौरुत्वम् kāv,

Rājat, Sūr — कातरता, कातरत्वम् Sāk,

Megh, Pañcat, कातर्यम् MBh, R, Ragh —

कातरुष्यम् gāṇa ब्राह्मणादि.

II आघातयिष्यम् Dhātup — ह्यव्यम् MBh, R,

BhP, Ht.

Cowardly adj II भौरु f (ऊ) RV, etc, भौरु,

L - कातर f (जा) R, Māicēh, Ragh, Megh,
Sak, Pañcat, Hit - कापुरुष f (जा) Hariv,

R 6.82.13.

II अवीरघ्नस्य Kāth - काकरव - काकरुक -

निर्गति W - निष्प्रातिभान L - परिकातर Jātakam

— युष्मत्सारहित W - नीयहीन W - सकातर MAJh.

a cowardly boaster पितरिशूरः ^{मितादि.} पात्रेसू

Cowardliness adj. II कापुरुषता, कापुरुषत्वम्.

1-
1-2-4-7
Cow-doctor \approx 1 I गोवैद्यः W

cow-dung n. I गोमयम्, गोमयः often

गोमयानि n pl, rarely गोमयः (गुअर्धर्चादि)

SBh 12, ĀśvGr, Kauś, Gobh, Mn, etc.

II उपलेपनम् Car — गोकृतम् L — गोनिहारः

Vishnu 3.16 — गोपुरीषम् L — गोविशः f

L, गोविष्ठा Bhph 5.26.23, गोशकृत् n

Mn 2.182, Susk — पवम् L — पावनम् L —

भूपवित्रम् L — भूमिलेपनम् L — मारुण्डः L —

शकृत् n RV, etc.

a ball of cowdung शकृत्पिण्डः Kauś,

Āpast born from cowdung ~~शकृत्पिण्डः~~

शकधूमज, शकधूमजा mfn AV

coming from cow-dung (as ashes)

गोमय mfn Pāṇ 4.3.155, Vārtt 5,

Pat cowdung found in thickets

घुण्टिकम् L cow-dung pulverized

गोवरम् Bhpr (U. 1. गोवरम्)

defiled with cow-dung गोमय मृत्

R 2.5 dried cow-dung छगणः

[छगणम् L] Pañcad 4.9 — गोग्रन्थि m

L. dry cow-dung करीषः, करीषम्.

dry cow-dung II करीषः, करीषम्

SB 2, Mn 8.250, R, etc.

II आरप्योपलः Bhpr. — गुसम् w—

4
earth - ointment (cow-dung)

भूमिलेपनम् L a fire of dried

cow-dung छागणः L (this substance

is very generally used as fuel in

Hindustān) करीभाग्नि म करीषोत्थः

^{soil}
(soil अग्नि) L fond of cow-dung

गोमयप्रियः L fresh cow-dung

हरितगोमयाः म pl Kauss, Gobh

a gad-fly found in cow-dung

गोमयोद्या f L having cow-dung

सगोमय mf (आ) n ApSr, Sch having

the smell of cow-dung मुक्त mf (आ)

n L in the manner of cow-dung

and of milky food गोमयपायसीयन्याय-

वत् Sarvad 2. 169 a kind of

beetle

beetle found in cow-dung गोमयोद्या

f L liquid cow-dung शकृद्रसः

Baudh a lump of cow-dung शकृत्पिण्डः

Kaus, Āpast made of cow-dung

गोमय mf(ई)n kād mixed with
cow-dung सगोमय mf(आ)n ĀpŚr,

Sch originating in cow-dung

गोमयोत्था f L a piece of dried

cow-dung गोमयकार्षी i iuyā

a place spread with cow-dung

मिरुः L produced from cow-dung

शकधूमज, शकधूमजा mf AY

purified with cow-dung शकधूमज mf

शकधूमज to resemble cow-dung

(in taste) गोमयाय nom गोमयायते

Hit 3.6.33 shaped and dried cow-

dung गोमयाय: Bhpe water with

cow-dung गोमयाम्भस् n Prab 2.10

cowed

adj 'II Kathās. कथा Kathās.

to cower ७७ I संली, संलीयते MBh, R.

II समन्निगृह्, समन्निगृहते Hariv — समन्निगृह्,
समन्निगृहते Hariv.

to cower down व्यनली, व्यनलीयते MBh,

Hariv — संनिली, संनिलीयते R to cower

down in ती cl 4 (Shātip 26.30)

लीयते (Ved also लयते) (loc) MBh,

Kav, etc.

Cowering adj II लयः MBh - संकोचः Hariv.

cowering down संलीन MBh, R - संक्रान्त

MW cowering down in डबलीन (loc)

R. 5. 25. 13.

Cowered adj II संलीन MBh, R.

cowherd I. I. गोपयः VS 30.11, ŚB 4,

Mn 4.253, Yājñ, etc — गोपः Mn

०, MBh (ifc. I आ 1.3213),

Hariv, etc — गोपयः: Hit.

I II अंगुलीनः Pan 5.2.15 — अंगुरः

L, अंगुर — गोपयः: W

गोपयः Mn RV 1.4, 1 and 164.

26, 8.52.4, AV 7.73.6, Pan 5.1.5,

Kās, गोदुह mfn L, sch — गोनाथः.

W — गोनाथः ch up 6.8.3 — गोपकः.

(g मानकादि, Ganar 99, sch)

Dhūrtan — गोपाकः MBh 3.14854,

Kathās 18. — गोमल्लवः Pāṇ 6.2.

66, Kās — गोमणिदः Pāṇ 6.2.66,

Kās — गोरक्षः L — गोसंख्यः MBh

4.284 & 289, गोसंख्यातृ MBh 67.

दोग्धु m L — पिण्डारः L —

बहुवः (also बहुव) MBh, Hariv, Kāv

— भोजः MW — महाशूद्रः Pāṇ 4.1.4,

Vārth 1, Pat — बत्सीयबालकः Hear

— बहुभ m (आ) n (Uṇ 3.125)

L.

the business of a cowherd

बहुवत्ता (Bālar), बहुवत्ताम

(Hariv) a cowherd (being of

a mixed tribe as the son of

a Brāhman and an

Ambashtha woman) अम्भारः

Mn 10.15, etc a cowherd boy

गोपिबालः; Mṛicch a cow-herd

Nanda गोपबालः Hariv.

a cow-herd's wife । I गोपि

Mil- 2.7. $\frac{0}{1}$ — गोपिका (g

शिवादि) BHP 10. 9. 14 f —

गोपबधू f BHP 1. 9. 40 — गोपा-

लिका MBH 1. 7980.

II आभीरी L — महाभूमी

Pāṇ 4. 1. 4, Vārtt 1 Pat; L.

the duty of a cowherd बलुवता

(Bālar), बलुवत्वम् (Mariv)

a female cowherd or Gopī गोपी-

L the lord of cowherds गोपति

m RV, AV, VS 1.1 not tended

by a cowherd अगोपा mfn RV

on a cowherd आधिगोपम् Laghuk

970 to represent a cowherd

गोपाम Nom गोपामाणि Bhp 10.30.

17 'son of a cowherd' गोपनयः

Suleh a station of cowherds

पञ्चाननम् Pañcar village

inhabited by cowherds only.

आभीरी L आभीरपल्ली, आभीरपल्ली

L with the cowherd सहगोप.

mf (आ) न RV without a cow-

herd अगोप mf RV.

cowherdless । I गोपी MBh 2. 2291,

Hariv 4098, BHP, Git — गोपिका

(१ शिवादि) BHP 10.9.14 f.

I II गोपकन्याका Hariv 4095, गोपकन्या

Hariv 4081 & 4085 — बह्वी L

राजराजा Chandom, राजवधू f cat,

राजवनिता Chandom, राजसुन्दरी Git,

राजराजा Rājat, BHP — राजा ₅₁ ⁵¹

Chandom, Vās.

a young cowherdess गजमुवाति f

C
shandon — गजमुवाति f hit,

॥ गजमुवाति L ॥ सुत.

cow-house ॥ I गोकुलम् MBh, R, etc —

गोष्ठः (गोष्ठम् L) RV, VS, AV, etc —

गोवासः MBh 2.825.

III गञ्जः L — संदानिनि L

born of a cowife II सापत्त

mfn.

1

co-worker n1 [सहकर्मी] 8.206

cow-pen n 15 व्रजः, व्रजम् (only

RV 5.6.7 ibc t श्र) RV, etc--

गाव्रजः Mm 4, 11, MBh 1, Hariv

R 2 - गावृः (गावृम् L) RV, VS, AV,

etc .

I II गावृः, गावृम् RV - गावृस्थानम्

Hariv 3397, गावृस्थानकम् L

व्रजजिजम् W .

born in a cow-pen गार्हाः

Phits courageous in a

cow-pen गार्हाः प्रगल्भः,
गार्हाः विजिनिन् मन्

a dog in a cow-pen

(which barks at everyone)

गार्हाः L a house in

a cow pen गार्हाः ;

गार्हाः L lord of the

cow-pen वृजस्पतिम् Bhp

opening the cow-pens

of the shag गीतमिदं

mbn RV 2.23.3, 6.172 &

10.103.6, VS 20.38 (any place)

where a cow-pen has been

before गीतम् mbn Pān

5.2.18 (गीतम् Kāś).

a Cowry n । I वराहकः Kav, Kathas, Sah, etc,

वराहका. •

II पवास्थि, पवास्थिकम् L - वटः L - श्वेतः L

- श्वेता L - श्वेतकः L - सन्मुख्यम् L - हिरण्यम्

(५८-५९ आ) हिरण्यम् L.

a Cowry (a small shell used as a

coin and in playing) द्यूतबीजम् L

a Cowry as ornament for the ear of

an elephant कण्ठामरन् Kād

a cowry (of which eighty = one pana,

used as a die in gambling, Cypraea

Moneta) कपदे: Comm on VS, Comm

on Pān.

a cowry used as a coin । I काकिका

L - वराट: Pañcat a small sum of

money equal to twenty cowries

कोकिल Paricat, Das the country shell

कपकः Comm on Sbr, Hit, etc, कपकः.

cow-shed न ।। गोत्रः, गोत्रम् RY

। II भासः 2 .

born in a cow-shed वासशाला

mfn. Pan 5.3.36 having

10 cowsheds दश गृहः RY

8.8.8 49 f.

coy adj । I वामशील Mālatīm.

coyness n. II वामता also वामता;

b pl Kāv, Rājat, वामत्वम्

var Br S .

afflictation of coyness

विलासः (ibc b. आ) Hariv.

Kāv, Dais^aar, Sah .

crab n II कर्करः सु३२, Pañcat, etc — कर्कः

३ कर्करकः सु३२, Pañcat, etc — षोडशाङ्घ्रिः

हि
षोडशाङ्घ्रिः m १.

I II आरु m — उच्चिरिङ्, सु३२ — उद्रः

common Vs — ऊर्ध्वदृश् m १ — कुरुचिलः

L — कुलीरः सु३२, Pañcat — जलबिल्वः

L द्विधागति m L — पङ्कवासः १ —

पार्श्वोदरप्रियः १ — पिङ्गचसुस् m १ — पृष्ठ

पृष्ठचक्षुस् m इ — बहिष्कुटीचरः — बहिष्चरः

इ — बिल्वकः इ — बहुकः L — मुखास्त्रः

L — सदेशकः L — हरिलोचनः इ.

a crab (said to perish in producing young)

अपत्यशत्रु m.

a female crab II कर्कटी MBh.

II माघमा L, कर्कटी — मृत्युसूति इ

L.

a kind of crab । II इन्द्राङ्गः L — अचिङ्गः

— जलानिलः Gal.

a kind of black crab कृष्णककिरकः Swiss

a kind of sea crab महाशल्कः Mn, Vājñ

a small crab कुलीरकः Pañcat a sort

of sea crab लृणगडः L a young crab

स्यगवि (?) m L — सेगवः L a young

crab (the ~~et~~ old crab being supposed

to perish on producing young) कुलीरद् L

'eating i.e. destroying crabs कुलीरद् m

L a claw of crab कर्कटशृङ्गः mit —

शिरवरी ‡, कर्कटशृङ्गी the claws of a

crab करः Hit the crust of a crab

कर्कटकास्थि n सु३३२ the shell of a crab

कर्कटास्थि सु३३२ 2. 389.17 — कर्क

कर्कटकास्थि n सु३३२.

240

crack pl II स्वणस्वणाय, स्वणस्वणायते B&P 5.2.

5, Vāṣṭ, Introd.

to crack (as the joints of the fingers)

cl 6, 1 (Dhātup 28. 80, 9. 44, 8. 7) स्फुरति,

स्फोटति, स्फोटते (Ā only in Dhātup) Car.

2 I अवपट् pass अवपाटयते सुसि — दल् cl 1

दलति सुसि 2. 16, सिं 9. 15, Bham 1. 4, Amar,

Git, Dhūstas.

2 II भाट्ट Intens.

to crack asunder अवदल्, अवदलति Swiss

to crack asunder like parched grain

लाजंस्फोटम् Bālar.

crack n II चोटितकः Divyāv 1.111 —

टोत्कारः Bālar 3.78 — व्रणः (exceptionally

व्रणम्) Mn, MBh, etc.

crack brained उत्सिक्त मभु MBh, BhP,

Mn, Kathās, etc. having a crack (as a

jewel) सक्षत mfu L not falling into

a crack अक्षरसूत् mfu AV free from

cracks विदर mf(आ)n Kām.

crack! II फट् VS, AV, TĀh — लडलडिति

Bālar 8.77, लडिति Bālar 4.59, 6.69, 8.67,

9, Vcar 13.40 — त्रदत् त्रयिति M Paṇḍi 4, 11,

त्रदत्त Pañcad — मडमड् (with इति) Bālar.

crack! crack! ५ धगद्गिति HPariis.

cracking n II चटनम् W — परिमोचनम् VarB&S

चटाचटाशब्द Sch.

cracking (the fingers) II स्फोटनम् तैpast

— अवस्फोटनम् Gant — अङ्गुलिमोचनम्,

अङ्गुलिमोचनम्, अङ्गुलिस्फोटनम्, अङ्गुलीस्फोटनम्.

८ छट्ट II (regarded as indecorous) पर्वास्फोटः

Kām — पुच्छीट n पुच्छरी f.

cracking (of the joints) etc २५२ नम् Car.

2 I विस्फोटः MBh. २

2 II आमोदनम् Mālatīm.

cracking adj II लडैत्कारिन् Bālar 4.74, 5.11.

cracking downwards (said of fire) निक्षुब्ध

TS with the cracking sound of bones

सारिस्वानम् Si. ३.

cracked adj II अवदलित L. 111 मर

II आरट्ट L — सारण १ (३) L.

having cracked

आदीय p SB३ 14.1.2.12.

caused to crack

श्वणस्वणीकृत mfn Ricas.

S.I.

Crackle vb I खटखटाय, खटखटायते Māhicch ।

— सिमसिमाय (onomat) सिमसिमायते Vās,

MāhP.

I II क्रन्द intens कनिक्रन्ति (कनिक्रन्ते) RV

— मिषमिषाय Now मिषमिषायते (onomat) L

(said of fire compared to a bull) to snort

(i.e. to crackle) towards अववा, अववानि

RV 1.58.5.

to crackle (as fire) II चरचर (onomat)

चरचरति Vāṣṭ 607, चरचराय, चरचरायते

Śuśr 5.1.27, Bhoj — स्फुट् ल 6, 1

(Dhātup 28.80, 9.44, 8.7) स्फुरति,

स्फोटति, स्फोटते (स् only in Dhātup) Ritus.

III जृ ल । जरते RV — बबबकृ

AitBr. — रिभ्, रेभ् ल । रेभति (लृ)

(accord to Dhātup 10.22. रेभते) RV.

2.I स्फूर्ज् caus स्फूर्जयति AV, AitBr.

to crackle as fire स्फुट् caus स्फोटयति

MBh — स्तन् caus स्तनयति AitBr.

crackling n II स्फोटः MBh, VarBrS —

स्फोटितम् VarBrS.

1.II चित्ते † RV 1.164.29 — छमच्छमितम्

mārkP 8.112 — मेडि m RV, TS, AV Cin

Kāth p.l. मेडु).

crackling (of fire) II चट-चटाइल्लः MBh

1.3.4, 7, 9, BhP 10.72.36, MārkaP 8.114

— चट-चटायनम् Sushr 4.1 — चटल्लारः,

चटल्लति ४ L.

II अटल्लारः Atamkārāt — चघरः L —

घोषः MBh 9.1334

— शङ्खस्फोटः Kām — हुण्डा Kāstikh,

Sch.

the
crackling of flames II रिरि १ L —

~~संकरः~~ L — ~~संकारः~~ ई. संकरः, संकारः L.

imitation of the sound made by the

crackling of ^{a fire} फुम्फुमा L one whose cra-

crackling becomes manifest (said of Agni)

उच्छुष्म ^{mbu} TS, AVPā.

crackling adj II चटचटयित Das 12.13.

II आपिब्द RV 10.102.11 [sāy] — विविधभवत्

~~मत्त~~ maitas — रेभ RV.

(prob) crackling in a wooden vessel

(said of some) वनकक्ष RV an onomat

word used to express the crackling

sound of fire शृङ्ग MBh crackling

(as flame) शृङ्गवत् VarBh S making

a crackling noise फुत्कारः L.

so as to crackle चट्टादिति HPariśiśo

as to make a crackling noise चट्टादिति Bālar

Cradle २ । I दोलिका L.

a swinging cradle हिन्दोलः, हिन्दोला

Śringār

Craft n । II उपायः MBh, Mn, Yājñ, Pañcat, etc.

any manual craft शिल्पम् ŚāṅkhBṛ, Mn,

MBh, etc skill in any art शिल्पम् MBh,

Kāv, etc subsistence by a craft शिल्प-

जीविका MBh, शिल्पवृत्ते ‡ Gaut.

2 II चक्रभावः Prob.

woman's craft स्त्रीमाया Lalit.

Craftness n । II विजिह्वता, विजिह्वत्वम् W.

craftsman n II ~~शिल्पि~~ शिल्पजीविन् m

पेश, Sch, (u. l) — शिल्पिजनः VarBhS,

शिल्पिन् m Gaut, Mn, MBh, etc.

crafty adj II वञ्चक † (आ) Mn, MBh, etc —

वञ्चनवत् निर — पटु † (पटु or पट्टी) MBh,

Kāv, etc — विदग्ध † MBh, Kāv, etc. + + +

~~काकतुल्य~~

II काकतुल्य Mn — धूर्त — धूर्तक —

पेशक † (आ) (गु सिध्मादि) † — भद्रुरावत् RV

विषमाशय W.

crafty by character शीलगुप्त Kathās.

Crag ≈ I-I शृङ्गम् MBh, Kāv, etc.

I-II शिख AV, etc — शैलः (शिख + आ)

Mn, MBh, etc.

being among the crags (fire)

प्रावण mfn RV 3.22.4 a crag

shaped like the edge of a hatchet

~~शृङ्गः~~ शृङ्गः, शृङ्गम् (L) MBh 12.8291,

R 7.5.24, Bhp 8.10, Bhatt 1.8

having hatchet-like crags (a

mountain) २ डूवल mbn R3.55.44

a mountain crag मरुप्रपातः MBh.

crampfish २।॥ चिड्डट म ति f (shrim)

III कपीचर: gal. (बहिष्कृटीचर) —

तिर्यग्गामिन म L तिर्यग्यामः L.

Gramming I सम्पूरक mb Car.

Grammed adj II प्रविद्ध MBh —

प्रवियुत Nir 9.26.

Grammed full अनुकीर्ण Grammed

with सम्बाध to (अः) n (instr)

Sis

1-45
1
cramp m I दुग्धः Kathās, Suisr —

अपतनः Dāivān .

cranecrane n III बलाका VS, etc — बलिभुज् m

W — मरुवकः (only L) मरुवक — मीन-

घातिन् m L — शुक्लवायसः W — शुष्काङ्गा,
शुष्काङ्गा,

शुष्काङ्गी L — सर्पभुज् m W.

the condition of a crane अवकत्वम् MörbPcrane-instrument अवयन्तम् L crane

अकव्रतम्

like conduct [^] SärngP a femalecrane अको Vā, Sch a female

Indian crane सारसिका ३३ —

सारसी MBh, Mricch the female of the

Indian crane मञ्जिका W.

The Indian crane II सारसः (ibc f मा)

Mn, MBh, etc.

II कुशेशयः L — कोशपञ्चु M L —

मलिनदलः L — नीलाङ्गुः L — पङ्कुरुहः L

— मणितारकः L (पृ१ मणितारक, मणिभारक)

मर्कटः L — रक्षाक्षः L — शतपत्तः

Jatakam (?) L — सरसिकः L also

सरसीकः — सरोत्सवः L — सारस्

MBh 13.736, सारस.

a kind of crane II वकः (वक) Mn, MBh

etc.

II उरगाशनः L — ककः f —

कामुकी L — कूटपूरी VarB&S,

कारायिका — धर्मान्तकामुकी L — जलाश्रया

L — देवराजः L — पिङ्गुलिका f —

बलोदः L — बलाहकः L, बलाक —

बालकिका L — बिसनासिका L —

मेघानन्दा L — वर्ध्नाणसः scd — शिखिन्

m f.

a species of crane compared to a religious

hypocrite मृषाध्यानिन्, मृषाध्यायेन् m

L a kind of crane (the flesh of which

is eaten) अलाकः Gaut, Hariv a kind

विसकण्डिका, विसकण्डिन्
of small crane विसकण्डिका, विसकण्डिन् m

L — अलाकिका L like a crane

अकवन् Mn, Cān a multitude of

cranes आकम् Pān 4.2.37, Sch not

filled with cranes (as a cloud) विबलाक

mfn Hariv, Sch the numidian crane

धनच्छू m f (करेखा) the Sārasa

or Indian crane सम्भोजः L, सम्भोजः

the Siberian crane सारसः (ifc + क)

Mn, MBh, etc a small crane अकरोका

L a small kind of crane करायिका Pañcat

the state of a crane अकत्वम् Mārhp

abounding in cranes अलाकिन् mfn

Kālid 'having (only) cranes in front of

one's self' पुरोबलाक mfu ShadrBz

the king of the cranes (called Rāja-dhar-

man) वकराजः smiling with rows of

cranes कलाकापट्टिहासिन् mfu MBh.

cranium n 1I कपालम् (कपालःL)

AV 9.8.22, 10.2.8, 5 Br 1, yājñ,

etc.

1II कपिकन्दुकम् L — कर्पूरःL.

relating to the cranium

कपालम् m (ई) n R1.29.13,

Var BrS, (= Pancat).

Crash vb । I स्फूर्ज d । (Dhātup

7.61) स्फूर्जति Kāv, Kathās.

2I स्फूर्ज caus स्फूर्जयति AV, HitBr

— (as an axe) रट् d । (Dhātup 9.10)

रटति Prab.

Crash n । I स्फूर्जनम् W — स्फूर्जितम्

Kāv — स्फोटः MBh, VarBrS.

। II आरवः (Pāṇ 3.3.50) R, etc —

भारावः (Pām 3.3.50) — परिस्पन्दः MW.

the crash of a thunderbolt वज्रध्वनि

m Bear.

Crashing m I विस्फोटः MBh.

I स्वयं mb (आ Ved ई) m RV.

Crashed adj I II अभिसम्भगा

MBh 8.2801

Crataeva roxburghii n. II लमातः L ,

लमाती L — निष्कण्डः L — प्रचण्डमूर्ति

m L — बलः L — बलायः L —

वरणः L — शिखिमण्डलः L — श्वेतद्रुमः

L — श्वेतपुष्पा — श्वेतवृक्षः L —

श्वेतसर्पः L — साधुवृक्षः L — सेतु

m L , वरण , वरुण — सेतुकः L —

सेतुवृक्षः L — (used as a lithontriptic)

अश्मघ्नः L .

consisting of the wood of the

Crataeva roxburghii वारण mf

SBr, Kaus made from Crataeva

roxburghii and the soapberry

tree वरुणारिष्टकमय mf (ई) n

Suss made from the wood of

the Crataeva roxburghii वारण

mfn ŚBr, Kauś the tree

Crataeva roxburghii वरुणः L

the tree Crataeva roxburghii

(used in medicine, supposed to

possess magical virtues) वरुणः

MaitrS, etc, वरुण, सेतु

Crataeva Religiosa n रुसुमागः (११)

to crave vb । I अभिलष्, आभिलषाते.

to crave for । I आबन् A - इषुध्य

Nom इषुध्यति (dat.) RV - उपसद्,

उपसीदति RV 1.83.2, 7.33.3, TS 2, 5B 2

crawling after अभिलषणम् crawling for

आशसनम् Comm on Nyāyam to be

crawled for आशसनीय mfn Comm on

Nyāyas.

Craven n II नमः mfn Patcat 9.15.

to crawl उ० रि३ cl (Dhātup 5.47) रि३ति

Inscr, Bhp, Pañcar — सृप् cl (Dhātup 23.1)

सर्पति (ep also सर्पते) रि३, etc.

to crawl after अनुसंसृप् ङि३, ति३

to crawl (said of young children)

रि३ cl (Dhātup 5.33, Vop) रि३ति Bhp

to crawl upon परिसृप्, परिसर्पति,

परिसर्पते ज० h the crawling of a

serpent सरपटः L.

Crawling adj II संसर्पमाणक Māh —

सरीसृप — सर्प + (ई) Gant.

The crawling creature सर्पन् AV

crawling along प्रसर्पन् Ritus a ~~cano~~

crawling animal त्सरु RV 7.50.1

Crawling away प्रसर्पन् Var crawling

out of its shell बहिर्धरः L crawling

(said of young children) रिङ्गिन्

† (इणी) Hariv — रिङ्गणम् L — रिङ्गणम् L

all that crawls सपत् AV crawling

upon परिसर्पणम् (comp) Mrichen

a kind of small crawling animal

वृत्तः AV 8.6.22.

crawled adj. II सूप्त.

a place crawled to सूप्तम् Kāś on Pān.

2.3.68 Crawled upon by vermin

परिसर्पित car not crawled over by

worms अकृमिपारसुप्त गोबह.

Crazy adj II वाकुल Bhartṛ .

II भौत त (ई) Kathās, भौतिक त (ई) Mn, MSh,

etc — योगित L.

a crazy man कायपुटः L a crazy

person कितवः L मत्त .

Crazed adj II उन्मदिष्णु Kāvyaḍ.

creak ub II क्रन्द Intens चानिक्रान्त (चानिक्रान्ते)

AdbhB₂) RV.

II उत्क्ष्वेद्, उत्क्ष्वेदति maithS 3.2.2 —

उत्सर्ज, उत्सर्जति TS, SBh — सर्ज

cl I सर्जति RV.

III हप् cl 10 ह्यापयति Dhātub 32.

II5 (ul) हप्

~~to creak~~ (as a creak)

to creak (as a car) रिम् , रेम् ८१ । रेभति

(accord to Dhātup 10.22 रेभते) TS to

creak (as a wheel) कन्द ८१ । कन्दति,

कन्दते ऽB३ ॥ to creak (like a carriage

wheel) खर्ज ८१ । खर्जति Kātyāṣṭh.

creaking न ॥ रटितम् Kād, Hcar, Kōjat —

घघरः L.

'creaker' न घुष्टम् W.

creaking adj रेभ RV.

creaking (said of the leavers of a door)

कदम्ब VS 29.5 = MaiteS 3.16.2 ~~1200~~

produce a creaking noise करकरापय

nom करकरापयति R to make creaking

sound कूय ८१ । कूयते (कूयित्वा Vok)

26.207) Dhātub 14.14.

not creaking (as the axle of a car) अकूजन

MBh.

cream n I मण्डः, मण्डम् (etc & आ) Sweet Up,

MBh, etc — क्षरम् n VS, TS, etc —

~~चोपड~~
I II चोपडः L — क्षीरशरः f, क्षीरशरा Gal,

क्षीरशाकम् BHP — क्षीरसारः f — दुग्धफेनः,

दुग्धलालीयम् f — दुग्धाग्रम् f — शर्कराः

(only f) — संतानिका Suss — संतानिनी

L.

Cream of buffalo's milk रवडिकः L, रवडिकम्,

खटिकः f. made of cream मण्डपय

इ (इ) m f (इ) n with produced from

cream सारजम् W produced from sour

cream शरजम् L sour cream मस्तु n

TS, etc — कादमूरः, कादमूरम् f. the

upper part of cream शरः अपश्च, Car

(u-l सर) without thickened sour cream

अमस्तु

अमस्तु m f Kauś.

2 I सारः, सारम् (ibc त क) L

2 II (met) पीयूषः, पीयूषम् RV, AV, Kaush,

Suśr.

the cream of any thing सारः, सारम् (ibc

त क) AitBś, etc. the cream of the

road सर्वसारम् Cat, सर्वसारतम.

crease n II आभोगः MBh, R, etc.

create nb I. सृज caus सृजयति,

सृजयत इ, etc — निर्मा, निर्मिमाते

TS, AV, इ, निर्माति Kāv, Pur,

TS, इ, Mn, etc — जन el I [RV,

AV] 8.10 जनति, जनते, जनयति, जन-

यते (in later language only P,

Pāṇ. 1.3.86) RV, AV, etc.

I II उत्कृ₂ caus P — उत्सृज,

2

उत्सृजति, उत्सृजते AV 6.36.2, R

कृप् ल । कल्पते (with acc) Bhp 3.

7.25, Bhatt — च्यु ल । च्यवते

(cp also च्यवति) RV 1.48.2, 4.30.

22, 8.45.25 — तक्ष ल । तक्षति

(cp also A) RV, AV — त्वक्ष ल

। त्वक्षति Nir 8.13 — द्या RV, 1.32,

Svet Up, etc — निवृत्त caus निवर्त्त-

मति RV, etc — निरसक, निरसकाले

RV, AV, Śāṅkh Śḍ — प्रमा, प्रमिमते

RV, MBh — प्रवृत्त caus प्रवर्तमाने

MBh, Kāv, etc — प्रावृत्त caus प्राव-

र्तमाने MBh, Hariv — भू caus भाव-

यति rarely भावयते Pur, Sāh —

विधा, विदधाति, विधत्ते śvet Up,

MBh, etc — विनिमा (only pf)

विनिमये with act or pass meaning)

Bhatt, Kathas — विसृज caus

विसृजयति Bhp — विसृज, विसृजति

Up, Mn, MBh, etc — इकुल,

इकुल ल 10 इकुलयति Shatup 32.

71 — संसृज, संसृजति, संसृजते

Svet. Up, Pur — संकुप caus

संकल्पयति, संकल्पयते Bhp —

7-11
5
संजन caus संजनयति MBh, R,

etc — समीर caus समीरयति, समी-

रयते RV, AV — समुपधा, समुपदधाति,

समुपधत्ते MW — समीर RV 10.40.4

— सू cl 6 सुवति (in Bṛ also सुवते)

सवति, सौति RV, etc.

to create for the help of अनु-

तक्ष (dat) RV 1.86.3, TS

to create in a higher degree

अतिसृजं SBh 14 to create

successively अनुसृजं, अनुसृजति,

अनुसृजते SBh, etc to emit

from one's self i.e. to create

सृजं, सृजते RV, etc.

creating । I निर्माणम् MBh, Kāv,

etc.

I II विधानम् Kum, Ragh -- विनिर्मा-

णम् Kathās, Rājat, Pañcas -- विसर्गः

Bhag, BhP -- विसर्जनम् RV.

the act of creating सर्जनम्

Sarvad creating in the mind

कल्पना Kaps, etc 'finding

pleasure in creating निर्माणरताः

m pl MBh, निर्माणरतिदेवाः m

8

pl. VP, Lalit, MWB 208.

creation उदयः RV 8.41.2, R, Ragh,

yājñ, śak, kum, etc — अभिसर्गः

MBh 12.13801 — कृति f Vop —

जनुस m n RV 7.86.1 — निसर्गः

MBh, Mariv — निर्मित f Rājat —

पर्यायः L — प्रकरणम् Mariv —

प्रक्रिया Sarvad — प्रवहणम् Mariv

(v.l.) — सृष्टि f TS, etc —

निर्माणम् MBh, Kāv, etc — सज्जनम्

Sarvad — विधानम् Kum, Ragh —

विधि m (also विधयः m pl) Kum,

विधि — विनिर्मिति f Meat — विभाव

जम् BhP (Sch पाठम्) — विसर्जनम्

BhP — विसृष्टि f RV, ŚBh, etc

— शान्कराणम् Śank, BhP —

संस्कृत Sank — संजननम्

Sāṅkhya, MBh, etc.

the author of creation प्रजाकारः

Hariv Brahmā's creation कोप-

क्रमम्, कोपशम् L, Sch bringing

about the creation of the world

लोकविसर्गिन् mf (ई) न MBh

creation and support of the

world ગાંડી ગાંડી ૪.૪. Bādar 4.4.

17 creation in detail તિસરું

f Pur creation (in the concrete

sense) તિસરું: Hariv, Bhp

the creation of Bhūtas ગાંડી

f MW the creation of 11

Rudras ગાંડી f Cat —

ગાંડી: Cat creation of matter

सर्गः Up, Mn, MBh, etc creation

of the elements भूतसर्गः Pur

a creation of the mind रचना

Jain creation of the quality

Sattva सत्त्वसर्गः BHP (in

Samkhya phil) creation of

the subtle elements तन्मात्रसर्गः

creation of the universe विश्वसृष्टि

f Märkp — त्रिलोकनिर्माणम् Bhp

the creation of the world

सृष्टि f TS, etc — त्रिलोकनिर्माणः

Bhp the creation of the 3 worlds

त्रिलोकीकृति f Dhūstan the

creation of 3 Gunas त्रिसृष्टिः

Bhp 1.1.1 (in Sāṃkhya) the

creation which proceeds from

Buddha प्रचलनसर्गः a divine

creation सर्गः (with देव)

engaged in the work of creation

सृष्टिमलम् मन्त्रम् MBh excellent

creation आनिसृष्टि f ऽBz 14

an extraordinary creation आनिसृष्टि

सृष्टि f ऽBz 14 a former

creation पुराणकल्पः Up, MBh, etc

'from the creation of the world'

आसर्गिक. a great creation (after

a complete destruction of the

world) महासर्गः Col happening

at the time of creation सर्ग-

कालिन mfn Sāṃkhyas a

higher creation आसर्गिक

SB 14 leading to the creation

of the world (लोकोपनिषत्ति) मय

(इ) न MBh primary creation

सर्ग: Up, Mn, MBh, etc

primitive creation आदि सर्गः

MBh, cf, BHP 4. 10. 12 seqq

produced at creation तिसर्गः

मय Mn, MBh & the queen's

creation: देवीकथन & Kathās

relating to creation (as a hymn)

मावृत्तं म्भु मावृत्तं relating

to the time of creation सग-

मावृत्तं म्भु Sāṃkhyas

secondary creation विशृङ्खल f

Pur — अंगसगः Bhp since the

creation of the world आशृङ्खल

Kathās the time of creation

प्रजाकल्पः Hariv.

creator । I निमातु म (निमात्री f)

MBh, Hariv, etc — विधातु म RV,

etc — प्रजापति म. RV, etc.

I II आदिकर्तृः — आदिकर्तु म Bhag,

R, आदिकर्तु VP — जननः RV 2.40.1

— धातु म RV, etc — निमाणाकारकः

Vishnu — प्रजेस्वरः — प्रणेतु म MBh,

Hariv — प्रतिमा म AV, VS — प्रभवः

— प्रभावः MBh, R, Hariv — भावनः

MBh, Kāv — भूतकृत म AV, etc —

भूतकृत म R — विधि म Pañcar —

विनिर्मातृ म MBh — विश्वविधामिन —

म W — संविधातृ म MBh —

सम्भवितु म BHP — सगिकृत म

Pañcar, सगिकृत म Hariv —

100/20

सृत्वन m Un 4.113 — सृष्टिकर्तृ

म्भु MW, सृष्टिकर्तृ म्भु

सृष्टारः mibh, सृष्ट m Svet Up, R,

etc. (Brah).

'Brahmā's creator' वेदसूत्र m

Sivag a creator (applied to
, Prajapati, Purusha, Siva, Sun,
Libyan, Brahma
Dharma) वेदसूत्र m MB, Kāv,

etc a creator (applied to

वेद्यसु म MBh, Kāv, etc

a creator (esp applied to

Brahmā) वेद्यसु म MBh, Kāv,

etc the creator of all things

विद्योक्त मfn. म AV, ŚB, etc

etc a creator of lions सिंह-

मित्रः Pañcat the creator of

living beings. सत्त्वकर्तृ म R

~~creator of living~~ — सृष्टा m

RV creator of the 3 worlds

निर्माता m Say the creator of the

universe विश्वसृष्टा m f Svet Up,

MBh, etc — विश्वसृष्टा m W

creator of the universe (applied

to Brahmā, Śiva, etc) सृष्टा m

Svet Up, R, etc creator of the

universe (of whom there are
ten according to some) Tāret-

तैत्ति m AV, etc the creator
of the universe (said of Śiva)

Tāretahiraṇ: Śivag the one

impersonal, universal Spirit

manifested as a personal

creator and as the first of

the trial of personal Gods

संभन m TBr, etc.

the creator of the world | I

MBh, R, MärkP — विस्तकट m

Kāv, Pur, etc — (N of Śiva)

लोककार; Śivag, लोकधार m

MBh.

| II भुवनभावनः Mālatim —

लोकादि म MBh — लोकादि

म MBh.

female creator विद्यानी Pañcar

'universal creator' संज्ञः L

one who creates संज्ञः —

लोकादि म Śamk what creates

लोकादि mf (इति) n (generally

ये -) MBh, etc who creates.

कोरक mf (इका) १ (generally

ife) MBh, etc.

creatorship । I स्रष्टृता, स्रष्टृत्वम्

Mārk P, śamk — निर्मात्रता, निर्मात्र-

त्वम् śamk.

creating ^{adj} । I सृज (ife) insec,

MBh, Rājat.

। II प्रभावन mf (इ) २ MBh —

स्टाण्डिकर्ट ~~मन~~ MW, स्ट्राइकल ~~मन~~

all creating I विवर्कर W.

I II सन्निधान R, Pañcar —

विश्वभान BHP, विश्वभान

Rāmat Up, Pur.

creating all विवर्कल mfn

or AV, ŚBr, etc creating

(applied to Śiva) सम्प्रवर्तक

MBh creating everything विव-

कमल RV, AV, Bz, MBh, Hariv

creating fair things सुजनिमन

RV creating freedom लोकविन्दु

Tandya Bz creating free

space लोककृत RV, AV, TS,

etc, उलोककृत creating illusion

मामामय f (इ) Up, MBh, R, etc

creating living beings भूतभाविन

Up creating relationship जामि-

कृत AV 4.19.1 creating space

लोककृत् RV creating the world

लोकविसर्जन MBh creating

world लोकसाधक Cat.

creative adj । II प्रभावन f (ई)

MBh — भूतकृत AV.

creative power लोपक म RV 3.7.4,

Bhp 8.11.35 — आदित I.

created adj I I रुप AV, etc

निर्मित SBh, Mn, MBh, etc

उद्भावित Sāh.

I II आशानामित R 3.76.30, Kir 5.3

— कृप्त Bhp, etc — देवनिर्मित W

— परिकल्पित Mn, MBh, Kāv, etc

— भावित MBh, Kāv, etc — विनि-

मित MBh, R, etc — विसृष्ट R,

Ragh — संसृष्ट MW — संजानित

MBh, Pañcat.

belonging to created beings

आधिभौतिक f (ई) since created

afterwards. अनुप्रसूत MBh

13.7361 a created being संगः

Ragh created by a god देव

सृष्टि ऽर्च created by one's self

स्वकृत (आ) MBh, Hariv, R,

etc created by Prajā-pati

प्रजापति सृष्टि AV, ऽर्च created in

succession अनुसृष्टि VS created

(said of Vishnu) पारनिमित्त

Vishnu 'the created world'

किं व f say having whatever
is created as his property जीति-

वेदस RV, AV, VS, etc 'in the
created world' सर्व one who
has created सृष्टवत् W

relating to created beings

आधिभौतिक f (इ) Suse what

is created द्यौश्च MBh 12.13108.

to be created adj । I सृज्य

MārkīP — सृज्य BHP, Sarvad.

I II धेय MBh 12.13.108 — सजाय-

तव्य Up.

not to be created अनुत्पाद्य

to be created in succession to

अनुसृज pass TS.

< to be created । I सृज pass

सृज्यते RV, etc.

desire of creating निर्मात्रित्वा

Yogas, Sch — निर्मात्रित्वा

Yogas, Sch purpose to create

सिसृक्ष (with gen or ifc) Mn,

Hariv, Bht purposing to

create सिसृक्ष Mn, MBh, etc.

to wish to create सृज् desid

सिसृक्षते Kath, Bhr.

to wish to create together

संसृज् desid संसिसृक्षते Bhr.

wish to create सिसृक्षा (with gen

or acc) Mn, Hariv, Bhr.

wishing to create ^{adj} निर्मित्सु ~~संसृज्~~

(with acc) Kāv — विनिर्मित्सु

Kpr.

